

LA VIDA ESPIRITUAL
Buenos Aires

August 1978

DUHOVNO
ŽIVLJENJE

Jesus venció a la muerte

Aparentemente, la muerte tiene un poder invencible. Se diría que nada ni nadie puede contra ella. Pero Jesús lo desmintió. El no fue vencido por la muerte, sino que la venció. Nosotros creemos que Jesús resucitó, como El lo había anunciado cuando dijo, refiriéndose a su cuerpo: *Destruyan este Templo y en tres días lo volveré a edificar*. Nuestra fe en la Resurrección de Jesús se funda en el testimonio de sus Apóstoles. Ese testimonio está consignado en varios pasajes del Nuevo Testamento que nos relatan las apariciones de Jesús resucitado.

Creer en la Resurrección de Jesús significa creer que el amor es más fuerte que la muerte y que la luz de la verdad venció las tinieblas del error. Significa creer que debemos vivir como *hombres nuevos, creados a imagen de Dios, en la justicia y en la verdadera santidad*, según una expresión de san Pablo.

Al resucitar, Jesús volvió junto a su Padre y fue glorificado. Nosotros expresamos esto, diciendo figuradamente que "subió a los cielos y está sentado a la diestra de Dios, Padre todopoderoso". Pero Jesús resucitado también permanece y está presente entre nosotros. Está presente cada vez que proclamamos su Palabra y cuando oramos en su Nombre. Está presente, sobre todo, cuando celebramos la Eucaristía. Y está presente en su Iglesia y en el más pequeño de sus hermanos.

PREGOVORI O OTROCIH

Deset umnih otrok — enajst sréč. (slovenski)

Kdor ima veliko denarja in malo otrok, ni bogat;

kdor ima veliko otrok in malo denarja, ni reven. (kitajski)

Vonj otrok prihaja iz nebes. (arabski)

Če imaš enega otroka, boš hodil;

če imaš dva, boš jezdil; če imaš tri, boš počival. (ruski)

Majhen otrok, majhna skrb; velik otrok sive lase dela. (slovenski)

Pojdi proč od tistega,

ki ne mara kruha in otroških glasov. (švicarski)

Otrok, ki je ljubljén, ima veliko imén. (madžarski)

Otrok, ki ni ljubljén, nikoli ni lep. (francoski)

Na prvi strani platnic:

Slepe miši (Maksim Gaspari)

DUHOVNO ŽIVLJENJE

LETO XVI

AVGUST 1978

Vrednost Marijinega češčenja

Pobožnost do preblašene Device Marije v Cerkvi je bistveni del krščanskega bogočastja. Češčenje, ki ga je Cerkev vedno in povsod izkazovala božji Materi — od Elizabetinega blagrovanja do današnjih hvalnic in prošenj — zelo jasno priča za postavo molitve v Cerkvi in vabi, naj se v srcih poživi postava verovanja Cerkve. Nasprotno pa postava verovanja Cerkve terja, da njena postava molitve v odnosu do Kristusove matere krepko zacvete.

Takšno Marijino češčenje je globoko ukoreninjeno v razodeti božji besedi in se trdno opira na verske resnice, ki so: edinstveno dostojanstvo Marije kot matere božjega Sina in zato nad vse ljubljene hčerke nebeškega Očeta ter kot svetišča Svetega Duha. Po tem daru izredne milosti se Marija daleč odlikuje pred vsemi drugimi stvarmi, nebeškimi in zemeljskimi; njeno sodelovanje pri odločilnih dogodkih odrešenja, ki ga je izvršil njen Sin; njena svetost, ki je imela polnost že ob njenem brezmadežnem spočetju in je vendar bolj in bolj rastla, ko je Marija sledila božji volji in hodila po poti trpljenja ter nenehno napredovala v veri, upanju in ljubezni; njeno poslanstvo in edinstveno mesto, ki ga zavzema v božjem ljudstvu, čigar najodločilnejši ud je in obenem najsvetlejši vzor ter najljubeznivejša Mati; njena neprestana in učinkovita priprošnja, po kateri je, čeprav v nebesa vzeta, kar najbližja vernikom, ki jo kličejo, a blizu tudi tistim, ki ne vedo, da so njeni otroci; končno njeno poveličanje, ki pomeni oplemenitenje vsega človeškega rodu, kakor je čudovito zapel Dante Alighieri: „Ti si požláhtnila

človeško kri, da Stvarnik njenega počela zavrnil ni, da se iz nje rodi.“

Marija pripada našemu rodu, je prava Evina hči, čeprav obvarovana madeža te matere, in naša resnična sestra, ki je bila v polnosti deležna naše usode, ko je na zemlji živela v ponižnosti in uboštvu.

Vsemu temu dodajamo: češčenje Device Marije ima svoj zađnji razlog v neizsledni in svobodni božji volji. Ker je Bog večna in božja ljubezen, izvršuje vse po načrtu ljubezni. Ljubil je Marijo in storil ji je velike reči; ljubil jo je zaradi sebe, ljubil jo je tudi zaradi nas; dal jo sebi in dal jo je nam.

Kristus je edina pot, ki vodi k Očetu. Kristus je najvišji vzor, po katerem naj učenec oblikuje svoje življenje in sicer v taki meri, da bo v njem isto mišljenje, kakor je v Kristusu, da bo živel Kristusovo življenje in bo imel njegovega duha. Cerkev je to večno učila.

Toda Cerkev, ob vodstvu Svetega Duha in oprta na stoletne skušnje, spoznava, da ima tudi češčenje Device Marije, ki je podrejeno češčenju božjega Zveličarja in z njim povezano, veliko pastoralno učinkovitost in vsebuje moč za prenovitev krščanskega življenja.

Marijino materinsko poslanstvo spodbuja božje ljudstvo, naj se z otroškim zaupanjem obrača nanjo, ki je vedno pripravljena, da z ljubeznijo matere uslišuje njegove prošnje in mu učinkovito pomaga. Zato so se kristjani navadili klicati jo tolažnico žalostnih, zdravje bolnikov, pribežališče grešnikov, da bi v bridkosti dosegli tolažbo, v bolezni polajšanje, v grehih osvobojujočo moč; zakaj Marija, ki je popolnoma prosta vsakega greha, navaja svoje otroke, naj z odločno voljo premagujejo greh. Taka osvoboditev od zla in sužnosti greha je nujen pogoj sleherne preнове krščanskega življenja.

Vzor Marijine svetosti nagiblje vernike, da dvigajo svoje oči k njej, ki sveti vsem ljudem kot zgled kreposti. Gre za pristne evangelske kreposti, kakor so: vera in poslušnost božji besedi; velikodušna pokorščina; iskrena ponižnost; požrtvovalna ljubezen; razsodna modrost; spoštljiva predanost Bogu, ki nagiblje k veselemu izpolnjevanju verskih dolžnosti in ki se izkazuje v hvaležnosti za prejete dobrote; pogumnost v pregnanstvu in trpljenju; dostojanstveno prenašanje uboštva, ki zaupa v Boga; čuječa skrb za Sina od ponižnosti jasli do sramote križa; pozorna rahločutnost; deviška čistost, močna in čista zakonska ljubezen.

S temi krepostmi se bodo okrasili otroci, ki stanovitno in odloč-

Brezmadežna (Murillo)

no upirajo oči v njene zglede, da bi jih s posnemanjem uresničevali v svojem življenju.

Pobožnost do Kristusove matere daje vernikom priliko za rast v božji milosti. Ni mogoče, da bi dostojno častil „milosti polno“, kdor ne bi sam v sebi spoštoval božje milosti, to je prijateljstva in občestva z Bogom ter bivanja svetega Duha v duši. Ta božja milost prešinja vsega človeka in ga upodablja po božjem Sinu.

Po stoletnih izkušnjah vidi katoliška Cerkev v Marijinem češčenju krepko oporo za človeka, ki se trudi, da bi dosegel polnost svojega življenja. Marija, nova Žena, stoji zraven Kristusa, novega človeka, v čigar skrivnosti edinole res v jasni luči zažari skrivnost človeka. Marija nam je dana kot jamstvo in poroštvo, da se je božji načrt glede odrešenja celotnega človeka v eni osebi, to je v njej, že uresničil.

Današnjim ljudem, ki neredko nihajo sem in tja med tesnobo in upom, ki jih duši malodušnost ob izkustvu lastne omejenosti in jih prevzema brezmejno hrepenenje, ki so zmedeni v duši in v srcu razklani, ki jih muči uganka smrti, ki v bridkem občutju osamelosti žejno iščejo občestva z drugimi, ki so polni dolgočasje in gnusa — tem ljudem Devica Marija odpira vedra, svetla obzorja in jim izreka besedo, ki osrčuje. Daje namreč upanje, da bo za stisko prišla zmaga, za osamelostjo občestvo, za zmedo mir, za naveličanostjo in gnusom radost in lepota, za zemeljskimi pričakovanji večne dobrine, za smrtjo življenje.

Marijine besede na svatbi v Kani Galilejski: „Karkoli vam poreče, storite!“ se navidezno omejujejo le na skrb za odstranitev zadrege na ženitovanjski pojedini, v resnici pa so glas, ki se čudovito sklada z glasom Očeta ob teofaniji na gori Tabor: „Njega poslušajte!“

Papež Pavel VI.

Devico Marijo je Cerkev vedno priporočala v posnemanje ne ravno zaradi načina njenega življenja, še manj zaradi kulturno-socialnih razmer, v katerih je potekalo njeno življenje in ki so sedaj skoraj povsod stvar preteklosti, ampak zato, ker se je v določenih okoliščinah svojega življenja brez pridržka in z zavestjo odgovornosti oklenila božje volje; zato, ker je sprejela božjo besedo in jo izvršila; zato, ker je Marijino ravnanje vodila ljubezen in pripravljenost za služenje; skratka zato, ker je bila Marija prva in najpopolnejša Kristusova učenka. Vse to daje Mariji vrednost vzora za vse ljudi in za vse čase.

Pavel VI.

Mati Terezija o Mariji

(Iz spisov indijske misijonarke)

Občudujem veličino božje matere Marije. Zdi se mi velika prav zato, ker je tako ponižna. Ni čudno, da je Jezus tako poudarjal ponižnost. Živel je z Marijo in videl lepoto njene ponižnosti.

Biti ponižen se pravi priznati resnico. Sami od sebe ne moremo nič storiti razen greha. Smo slabotni in siromašni. Vse darove, ki jih imamo, nam je podaril Bog. „V njem pa,“ kot pravi sv. Pavel, „vse premorem, ker me krepča“.

Naj nas Marija naredi ponižne in z vsem srcem predane božji volji, kot je bil Jezus ves vdan Očetovi volji. Jezusovo srce se je oblikovalo pod Marijinem srcem. Učimo se od nje ponižnosti in veselo sprejemajmo ponižanja, ki nas zadenejo. Ustvarjeni smo za velike reči. Čemu bi se mazali s tem, da se ponižujemo in zapravljamo čas z nepomembnimi stvarmi.

Koliko reči se lahko naučimo od Marije! Vedela je, da je v njej Vsemogočni, dajala se mu je na razpolago in skušala z njegovo močjo živeti in delovati. Marija je rekla Jezusu: „Vina nimajo!“ Recite mu, naj mu reče: „Glej, ponižnosti nimajo, predanosti, dobrote, milobe...“

Postati v srcu majhen ni lahko, vendar se Bog poslužuje prav naše majhnosti, da dela, kar hoče, ne pa naših sposobnosti.

Majhen postaneš, če si prizadevaš,
da ne govoriš veliko o sebi,
da se brigaš za svoje zadeve,
da se izogiblješ radovednosti,
da se ne vtikaš v druge, ko rešujejo svoje stvari,
da sprejemaš nasprotovanja z dobro voljo,
da ne očitaš drugim njihovih napak,
da mirno poslušаш karanje, čeprav je krivično,
da preneseš, da se izpolni volja drugih,
da poslušаш zmerjanje in očitke drugih,
da mirno odgovarjaš, ko vpijejo nate,
da se odpoveš iskanju hvale in čaščenja,
da se ne braniš s svojim dostojanstvom,
da ne vsiljuješ svojega mnenja, čeprav veš, da imaš prav,
da sprejemaš nase tudi to, kar je najtežje.

Majhnost je v tem, da znamo tudi molčati. Tako more človek govoriti z Bogom. Tako moremo videti Kristusa, ki ga sicer ne opazimo. Seveda je treba biti pogumen, da znaš včasih držati oči zaprte. Marija je znala molčati. V evangeliju je pisano, da je dogodke „ohranila v svojem srcu in premišljevala“.

Ko pride Jezus v naše srce kot kruh močnih, je prav, da pomislimo, kaj je čutila Marija, ko je bila napolnjena s Svetim Duhom. Čutila je, da v njem vedno bolj raste Jezusovo telo. Vstala je in šla k teti, da bi v Svetem Duhu služila Kristusu...

Marija je bila polna Svetega Duha, a ta zavest jo je vodila v ponižno službo.

Marija se je veselila Jezusovega nasmeha. Veselite se tudi vi kot ona! Ker je bila ponižna, se je veselila. Naj bo Marija vir vašega veselja. Veselje je bilo Marijina moč.

Nikoli ne bomo povsem razumeli, kaj lahko naredi dobrohoten nasmeh, preprost nasmeh. Pravimo: „Bog je dober, dobrohoten, razumevajoč.“ Ali smo o tem res prepričani? Če smo, bomo taki tudi mi.

Za vse to je treba znati tudi trpeti. Brez tega je naše delo navadno socialno delo, dobro in koristno, ni pa delo kristjana, Kristusa. Brez trpljenja naše delo ni delo odrešenja.

Kadar Ave večerni

Kadar Ave večerni v polju našem zvoni,
se mi zdi,
da Marija v naročje Jezusa vzame
in sama v zarjo na goro poroma.

Kadar Ave večerni v polju našem zvoni,
se mi zdi,
da lahko se zganejo stari kóstanji,
kot bi Mariji v pozdrav
radi hiteli iz tihih dobnav...

Kadar Ave večerni v polju našem zvoni,
se mi zdi,
da veter v vrhovih hrastov mogočnih
molitev k Mariji moli prečudno —

da potok zamišljen za hip se ustavi
in slavček umolkne za hip v goščavi...

Kadar Ave večerni v polju našem zvoni,
se mi zdi,
da duša brez doma
z Marijo in Sipom na goro roma, roma...

Joža Žabkar

Molitveni namen za avgust

Da bi pobožnost do božje Matere, Kraljice apostolov, kristjanom pomagala pri vnetem oznanjevanju evangelija.

Oznanjevanje evangelija je največja naloga Cerkve, se pravi: škofov, duhovnikov in vernikov. „Pojdite po vsem svetu in oznanjujte evangelij“ (Mk 16, 15). To je Jezusovo zadnje povelje pri odhodu k Očetu.

Apostoli so sprejeli te besede v srce: „Ne bi bilo prav, da bi mi opuščali božjo besedo“ (Apd 6, 2). Dali so za to svoje življenje. A z njimi so sodelovali pri oznanjevanju evangelija vsi verniki. Sv. Pavel ponovno in toplo pozdravlja svoje sodelavke in sodelavce pri širjenju evangelija.

Marija pa je bila že od vsega začetka in je še danes kraljica apostolov. Prvi Jezusovi apostoli, učenci in učenke so se zbirali z Marijo k molitvi in z njo dočakali prve binkošti, rojstni dan Cerkve. Od tedaj do sedaj Marija ni

nehala podpirati Cerkev v oznanjevanju evangelija in izpolnjevanju Jezusovega naročila. Če je komu, je gotovo njej pri srcu, da ne bi bilo odrešenjsko delo njene Sina zaman. K njej so se v vseh časih zatekali misijonski delavci v svojem apostolskem trudu in delu. Danes, po skoraj dvesto letih, so še ljudstva, ki o Kristusu, o njegovem veselem oznanilu, o njegovi in Očetovi ljubezni še niso slišali. Zakaj je tako? Kdo je temu kriv? Krivi so vsi tisti, ki v teku stoletij niso storili vsega, kar bi mogli in morali storiti za oznanjevanje evangelija.

Vprašanje pa je, kaj bi mi mogli in morali danes storiti! Prvo je, da sami najprej cenimo zaklad vere. Če ga sami ne cenimo nad vse, če se komaj zavedamo, kaj je Bog storil po svojem Sinu, da nam prinese ta zaklad, če nismo pripravljeni zanj tudi kaj pretrpeti, če nam je malo mar za

srečo bližnjega, kako bomo potem vneti za oznanjevanje evangelija?

Sami se ne zavedamo energije, ki je skrita v veselem oznanilu, v tem kvasu, ki bi mogel prekvasiti nas same, naše družine, našo družbo in ves svet. „Ni mogoče si misliti, da bi nekdo sprejel božjo besedo in se odločil za božje kraljestvo, ne da bi postal pričevalec in oznanjevalec vere tudi sam,“ pravi papež. Zato je treba vero tistih, ki so jo že sprejeli, vedno še poglobljati, utrjevati in jo privedi do zrelosti.

Zato je potrebno izrecno oznanjevanje. Poučevati je treba že otroke in jih navajati, da bodo med otroci njih apostoli in isto

kasneje med sovrstniki. „Ni prave evangelizacije, če ni oznanila o imenu, nauku, življenju, obljubah, kraljestvu in skrivnosti Jezusa iz Nazareta kot božjega Sina!“

Potrebno je oznanjevanje z osebnim stikom, od sebe do osebe. Tako je delal Jezus. Razgovarjal se je z Nikodemom, s Samarijanko in z drugimi. Prav tako so delali apostoli in vsi, ki so vzljubili Kristusa.

Marija je blažena, ker je verovala. Verovala je tudi pod križem. Njo prosimo, naj zbudi oznanjevalce vere, da bo energija vesele blagovesti spremenila človeka, tudi človeka našega časa.

Venčeslav Vrtovec

Dom nam je v tujini postal še bolj sveta beseda, pa naj mislimo na svoje družinske ali prosvetne domove. Naši skupni domovi so nam simbol slovenske skupnosti. V njih klije slovensko življenje, se ohranja kulturno in duhovno bogastvo.

Zgodovina nam dokazuje, da je življenje naroda in družbe odvisno od duha skupnosti. Zato moramo ta naša kulturna središča ohranjati v slovenskem duhu. Naša slovenska družina v Argentini živi v razmerah, ki ji v verskem, kulturnem in narodnem pogledu niso vedno naklonjene. Brezbriznost in otopelost vodi v razkroj. Naši družinski in prosvetni domovi morajo biti danes bolj kot kdaj koli utrjeni tabori. Danes se ne borimo z orožjem, temveč z mečem duha. Zmeda časov trka na naša slovenska vrata. Boriti se moramo proti zablodam marksizma in materializma. Naši domovi pa so domovi svobode in slovenstva. Zavedajmo se, da biti in ostati Slovenec v tujem svetu pomeni biti prežet z močno vero, z velikim upanjem in še večjo ljubeznijo do vsega, kar je slovenskega. Oprimo se na naše slovenske domove, saj so to naša narodna svetišča! Trdno združenim se nam ni treba ničesar bati. Stoletja in stoletja so sovražniki poskušali, da bi nas izbrisali iz površja zemlje, pa slovenska srca niso klonila.

Božo Stariha

Verski običaji

v naših družinah in v skupnosti

Porciunkula — 2. avgusta

Gotovo ne bo odveč, če se nekoliko pomudimo pri tem prazniku, ki je manj znan oz. tone med nami v pozabo. Bil pa je do nedavnega med našim ljudstvom zelo upoštevan. Ime s pripadajočo simbolično sličico najdemo v naši Družinski pratiki; nanaša se pa na cerkvico blizu Assisija v Italiji. Sv. Frančišek si jo je izprosil v dar od tamošnjih benediktincev in jo poimenoval kot „delček“ (= portiuncula) svoje redovne ustanove, kjer je pričel s širjenjem frančiškanskega reda.

Baje je med molitvijo nekoč slišal glas: „Frančišek, ali ne vidiš, kako se moja hiša podira? Pojdi in jo popravi!“ Svetnik je mislil najprej, da gre za malo podarjeno cerkvico Porciunkulo, ki je bila zares v revnem stanju. In jo je pozidal. Pa je kasneje prepoznal, da je božji glas mislil na Kristusovo vesoljno Cerkev, ki je potrebovala obnove, in se je zato posvetil njeni duhovni prenovitvi.

Izprosil je od svetega očeta poseben popolni odpustek — pod običajnimi pogoji dobro opravljene spovedi — za vse, ki bi na dan posvečenja obiskali njegovo ob-

novljeno cerkvico. Kasneje se je možnost odpustka razširila na vsakoletni praznik 2. avgusta in na obisk katere koli frančiškanske in končno tudi vsake župne cerkve.

Pobožnost se je tudi med našim vernim ljudstvom močno razširila in ima tudi dandanašnji v vatikanski koncilski konstituciji o odpustkih svoje posebne določbe.

Brez dvoma je prav, da praznik v našem domačem okolju skušamo ohranjati in svoje domače družinske člane navajamo k prejemanju odpustkov ob molitvi za obnovitev Cerkve; saj o potrebnosti vsega tega menda ne dvomimo!

Sv. Lovrenc — 10. avgusta

Sv. Lovrenc (Lovrencij) spada med najbolj češčene krščanske mučence tudi med našim vernim ljudstvom.

V pratiki ga spoznamo, ker ima v eni roki mučeniško palmovo vejo, v drugi pa železno rešetko. Ker ni hotel, da bi premoženje padlo v roke oblastem, je vse razdelil med reveže. Zato ga je sodnik ukazal peči na razbeljeni železni rešetki do smrti.

Na Slovenskem je zelo pomemben, spoštovan in češčen. Zraven je pa njegov god upoštevan kot mejnik med poletjem in jesenjo. Ljudska modrost ve povedati, da je po sv. Lovrencu vsaka voda „zdenec“ (sveža kot studenec) in podobno.

Mladim na kmetih pomeni veliko zabave, ker tedaj manejo z živino proso. Dekleta pobirajo prazno slamo, fantje pa jo od njih sprejemajo in vežejo v snope — „berače“, ker so pač — prazni, brez zrnja.

Véliki šmaren — 15. avgusta

Dasi je bil pri nas — na žalost — kot zapovedan praznik odpravljen, njegove vzvišene pomembnosti ne moremo in ne smemo pustiti zatemniti! Véliki šmaren — véliki Marijin praznik — véliki šmarijin dan — praznik Marijinega vnebovzetja! Že od davnih apostolskih časov je bil v velikem češčenju, leta 1950 pa je dosegel svoje največje priznanje, ko je bilo vnebovzetje Matere božje proglašeno za versko dogmo.

Kako globoko se je zakoreninila v slovensko srce skrivnostna misel Marijinega vnebovzetja, vidimo že po tem, da ima npr. samo ljubljanska nadškofija na svojem področju 25 farnih in 22 podružničnih cerkvá, posvečenih Mariji Vnebovzeti.

Turnšek v svojem delu „Pod vernim krovom“ — IV — str. 51

pravi: „Praznik Marijinega vnebovzetja je kot najstarejši praznik zelo važen tudi za slovensko marijansko usmerjenost. Tista žarišča, odkoder se je k nam širilo krščanstvo, so imele bazilike posvečene Marinemu vnebovzetju. Matične cerkve so pa bile vedno merodajne pri gradnji novih cerkvá, ki so bile od njih odvisne...“

Véliki šmaren je veljal med našim ljudstvom od nekdanj za velik in svečan praznik. Domovi so morali biti vsi snažno počejeni; delo je počivalo; praznik je bil seveda — zapovedan. Če bi se bil kdo drznil na ta dan obirati sadnje, ki je bilo že zrelo, „bi padel z drevesa“. Tudi „kače so na ta dan lezle v drevje.“

Gospodinje so pekle za praznik pogače, ki so jih bili deležni vsi tisti, kateri so pomagali pri žetvi.

Za véliki šmaren so tudi planšarji hodili s planin v dolino k maši.

Zanimiva je stara prisrčna pesem o petelinčku, ki s petjem oznanja praznik, ko bo Marija šla v nebesa in popeljala sabo zakónske može in žene, ledig fantiče in ledig dekličice ter vse nedolžne otročiče...

V zvezi z vnebovzetjem Matere božje je tudi prikazovanje Marijinega kronanja v nebesih. Stara cerkvena pesem, ki je še danes splošno priljubljena, nam poje: „Angeli lepo pojejo, Rožo Marijo kronajo...“

Nedeljsko popoldne (Maksim Gaspari)

Stara je bila tudi navada, da so na ta dan blagoslavljali zdravilne rože, ki naj bi po Marijini milosti imele še posebno zdravilno moč. O zdravilnih lastnosti mnogoterih, zlasti planinskih rož in zelišč ni nobenega dvoma. Tudi zdravilna znanost jim jo prizna in jo upošteva. A naš verni človek je vse te naravne sile podrejal še svojemu globokemu verskemu prepričanju ter intimnemu odnosu do božjega blagoslova pri neštetih praznikih liturgičnega leta, pri blagoslavljanju vode, vina, poljskih pridelkov in sadežev, zelenja in cvetja...

Okoli vélikega šmarna so bila tudi že od nekdaj v navadi romanja k Marijinim božjepotnim cerkvam, ponekod tudi v skupnih

procesijah in z banderi ter med prepevanjem Marijinih pesmi.

Turnšek v že omenjenem delu — str. 49 — lepo opisuje: „To je dan vsesplošnega romanja in romarskih shodov... Na Gorenjskem je navada, da tisti, ki gre prvič na božjo pot, npr. na Šmarno goro ali k Sv. Joštu, nese s seboj križ, ponavadi lesen. Na Višarje nosijo polena. Stari ljudje so vsako leto šli na božjo pot. V domači cerkvi se je darovala zanje sveta maša. Odšli so h kaki oddaljeni romarski cerkvi v procesiji z banderom. Hodili so ves dan. Ko so v daljavi zagledali romarsko cerkev, so popadali na kolena in molili. Če je bil kdo bolan, se je večkrat zaobljubil na božjo pot ob samem kruhu in vo-

di in je to tudi držal, najsi je romanje trajalo tudi več dni. Romarji so skoraj vse noči prečuli v molitvi in petju. Ko so se poslavljali, je ob slovesu marsikdo jokal. Še na zadnjem ovinku, preden jim je cerkvena za vedno izginila izpred oči, so obrnivši se proti cerkvi pokleknili in molili...“

V današnjem modernem času potrošniškega sveta je za vse to — tako malo časa in tudi — smisla! — Pa vendar — skušajmo ohranjati to lepo navado naših prednikov! Tudi na véliki šmaren, ne samo na vsakoletnem skupnem romanju! Seveda je pa razumljivo, da bo to „zunanje dejanje“ doseglo svoj smisel v polni meri, kadar bo zares izraz našega notranjega doživljanja tiste tako značilne slovenske prisrčne, otroško vdane ljubezni in predanosti do Matere božje!

Pojdimo npr. v osmini vélikega šmarna vsaj na „družinsko romanje“ ali na obisk k naši Mariji Pomagaj! Okrasimo domači Marijin oltarček ali njeno podobo s cvetjem, predvsem pa se v skupni družinski molitvi in pesmi pod domačim krovom zberimo pod njeno podobo, saj je naša Mati in Srednica vseh milosti! Prebirajmo morda na ta njen véliki praznik skupno odlomke iz opisov slovenskih romanj ali pa vzemimo in dajmo v roke našim mladim za tiste dni okoli praznika primerno pripovedno knjigo; saj

nam jih ne manjka v našem leposlovju!

Sv. Rok — 16. avgusta

Dan po vélikem šmarnu je praznik sv. Roka. Živel je v drugi polovici 13. stoletja. Doma je bil v južni Franciji. V Rimu je stregel bolnikom, ki so umirali od kužnih bolezní (kuga, kolera) in je končno tudi sam zbolel na kugi. Prkazujejo ga — po legendi — z rano na nogi in s psom, ki mu prinaša kruha. Na njegov praznik so pri nas v velikem številu romali k njegovim cerkvam npr. v Dravljje pri Ljubljani ali v Brežice pri Krškem.

Za patrona so si ga izbrali tudi zidarji, tesarji, krojači in šivilje, ki imajo opravka z ostrim orodjem.

Sv. Jernej — 24 avgusta

Eden od dvanajsterih Gospodovih apostolov, ki je pretrpel mučeniško smrt, ko so mu slekli živemu kožo s telesa.

Med Slovenci je zelo češčen. Upodabljaajo ga z nožem v roki, ker so mu rezali kožo s telesa.

Na Koroškem umetejo na Jernejevo maslo, ki služi za rane in razne bolečine v križu. Tudi na njegov praznik nabirajo zdravilne rože: špajko (baldrijan), gorski zdravilni mah, encijan, arniko. Na njegov god so zreli lešniki; ob tem času je najprimernejši čas za sekanje smrek in v vi-

Marko Kremžar:

Spomin na žrtve - klic pričam...

Danes vam govorim — kot priča, priča vrnitve slovenske domobranske vojske.

Kot 17 let star domobranec sem bil vrnjen iz Vetrinja 27. maja 1945 s prvim transportom. Naša „četa za zvezo“ je bila del tehničnega bataljona, ki so ga angleški kamioni naložili prvega, ker naj bi v novem taborišču — nekje v Italiji — pripravil prostor za ostale oddelke Slovenske narodne vojske.

Ko je zaklenjeni tovorni vlak privozil skozi jeseniški predor pod Karavankami, smo še vedno upali in verovali, da je nemogoče, da bi nas zavezniki izdali. Ko pa je vlak krenil od Jesenic proti Kranju, smo vedeli, da smo bili izročeni.

Na stranskem tiru kranjskega kolodvora se je vlak ustavil in partizani so pričeli odpirati vozove. Med cevmi strojníc in pušk,

---

norodnih krajih ob zorenju grozda postavljajo klopotce v obrambo proti kradljivim ptičem.

Z Jernejem smo se že približali na Slovenskem jeseni. Zato tudi za ta god pregovor ve povedati, da „sveti Jernej v kožuhu mašuje“.

Prof. B. Bajuk

med udarci in psovki smo se uvrstili v dolgo kolono, ki se je vila skozi mesto Kranj.

Nihče ni prosil milosti. Stopali smo po Jelenovem klancu, tepeni, kamenjani, opsovani, a še vedno kot vojska, s slovenskimi barvami na domobranskih čepicah. Nikdar ne bom pozabil, kako je pri vходу v zamreženo taborišče vzkliknil mlad partizan svojemu tovarišu: „Glej jih, hudiče, kako so zavedni, še zdaj ne dajo svojih znakov s kap.“

Res je — domobranska vojska

je bila zavedna do konca! Bili smo brez orožja in partizani so nam pričeli jemati kmalu tudi nahrbtnike, plašče, odeje in celo čevlje. A časti — nam ni mogel vzeti nihče.

V taborišču so nas razdelili po 40 mož. Našo skupino so uvrstili pred visoko mrežo in postavili pred nas dve strojnici. Od časa do časa sta strojničarja dobila povelje, naj se pripravita za strel. Stali smo nepremično in od ust do ust je šel opomin: „Zmoli kesanje, zmoli kesanje...“ Molili smo in čakali..., pa tisti večer niso pričeli streljati. Pod noč so nas spet zbrali vse skupaj na glavnem dvorišču, le častnike so imeli zaprte drugje. Pričele so se dolge ure pretepanj, mučenja, strahovanja...

Ko je napočil dan, smo se ob svetlobi vzhajajočega sonca pripravljali na smrt. Ni bilo razlike med nami: kmečki fantje, študentje, družinski očetje, obrtniki, bogoslovci..., veseljaki in tisti, ki so redno molili rožni venec, vsi smo se zavedali, da je napočil trenutek, ko bo treba dokazati naše prepričanje.

Ne bom opisoval posameznih dogodkov, kajti veličina žrtve ni v krutosti komunističnih rabljev, marveč v plemenitosti, s katero so naši borci sprejemali na rame svoj križ.

Bilo je jasno jutro in gledali smo s soncem ožarjene vrhove Kamniških planin.

Kaj vse je bilo tedaj v naših srcih?

Vedeli smo, da je naša usoda nadaljevanje boja, da je to, kar doživljamo, posledica odločitve, ki jo je vsak od nas vzel nase tedaj, ko je sprejel borbo proti komunističnemu totalitarizmu. Nikogar nisem videl, nikogar nisem slišal, da bi se tedaj kesal te svoje odločitve. Vedeli smo, da je bila pravilna.

Mislili smo na svoje drage, ki so ostali v Vetrinju, in prosili Boga, naj jih reši, da ne bodo vrnjeni, kakor smo bili mi. Ko smo naslednjo noč videli, da je dospel nov transport soborcev iz oklopnega vlaka, nas je potrlo. Nerazumljiva nam je bila slepota zaveznikov. Čutili smo, da nas je zapustil ves svet.

Ni bilo sovraštva v naših srcih. Ni bilo obupa. Strah — da. Vendar vdanost v božjo voljo je bila močnejša. Zavest, da smo žrtve brezbožnega komunizma, nam je dajala moč, ko so partizani pretepali zaradi svetinjic krog vratu, zaradi rožnih vencev v žepu, zaradi molitvenikov v nahrbtniku. Zavest, da trpimo zaradi svojega prepričanja, je bila tako močna, da je celo groza pred trpljenjem in smrtjo postala znana.

Smo žrtve brezbožnega komunizma. Zgodi se božja volja...

Naslednji dan so večino soborcev odpeljali proti Kočevju, jaz sem s skupino mladoletnih ostal

Poboj Domobranstva je nujna posledica marksistične ideologije

In danes?

Ko poslušam med nami razgovore o poboj domobrancev, se mi zdi, da se preživeli po mišljenju in čutenju vse preveč oddaljujemo od naših pomorjenih bratov. Izgubljam izpred oči vrednost in pomen teh tisočkrat pomnoženih osebnih daritev. . . .

Poudarjamo njih število, ne da bi se zamislili v strahoto žrtve vsakega posameznika, ki je s svojo osebno vero spremenil krvo-prelitje v mučeništvo.

Celo na vprašanje, kdo je kriv vrnitve, bi radi včasih iskali krivce enostavno med nami samimi, da bi se izognili razmišljanju o resničnih vzrokih in posledicah genocida.

Nje, ki so svoj boj proti komunistični zmoti dopolnili z mučeniško smrtjo, nje, ki so postali s svojo zvestobo Bogu in narodu najvišji svetilnik, kar jih ima naš narod v tisočletni zgodovini, nje bi radi v naši povprečnosti marksikdaj prikazali kakor slučajne žrtve naše lastne politične neopretnosti.

Iskati krivcev vetrinjske tragedije med našimi lastnimi ljudmi, ki, sami žrtve svetovne katastrofe, niso znali storiti političnega čudeža, je tako kratkovidno, kakor če bi na veliki petek učenci dolžili Petra, da je on kriv smrti na Golgoti, češ da na Getzeman-

skem vrtu ni znal preprečiti Judeževe izdaje.

Kdor tako govori, nehotе nase da propagandi komunistične diktature, ki bi se rada iznebila odgovornosti za genocid.

Zadnji čas je, da se naučimo gledati na vetrinjske žrtve iz višjega zornega kota.

Če pogledamo za globljimi vzroki tedanjih dogodkov, bomo videli, da sta si segla v roke cinizem zapadnega in fanatizem vzhodnega materializma ter skleपालa, tudi o našem narodu, krvavo kupčijo!

Naši junaki so brez dvoma krščanski mučenci, žrtve praktičnega in teoretičnega oboževanja materije!

In ob tem se človek spomni, da je pred 2.000 leti predstavnik zmateriliziranega zapada, Poncij Pilat, prav tako cinično sodeloval s svojimi fanatičnimi judovskimi sovražniki — pri usmrtitvi Nedolžnega.

Komaj pa se zamislimo v resnične vzroke naše narodne nesreče, spoznamo, da je poboj domobranstva nujna posledica marksistične ideologije, ki je v svojem bistvu kruta in nečloveška. . . .

Tedaj nam postane jasno — to, kar sicer vemo, pa bi včasih radi pozabili —, da je masovni umor slovenskih protikomunistov po končani drugi svetovni vojni del komunističnega načrta: za dosego absolutne oblasti, za uničenje krščanstva, za uvedbo materializma med nami v teoriji in v prak-

si in tako le prvi korak k uničenju slovenskega naroda.

Postane nam jasno, da genocid ni prešel brez posledic za ves slovenski narod in še posebej ne za nas, ki smo svobodni udje tega naroda.

Zavedamo se, da se ne moremo nikdar več otresti odgovornosti za boj proti nauku in sistemu, ki tako danes kakor pred 30 leti širi telesno in duhovno smrt.

In te odgovornosti se bojimo! Govorimo o junaštvu pomorjenih, a sami se bojimo posledic, ki jih ima 12.000 mučencev za naše lastno življenje!

Gledalcev na slovenski pozornici ni! So le žrtve in krivci — in priče

Leta 1945 je zazijal v slovenskem narodnem telesu strašen prepad, ki ga predstavljajo tisoči komunističnih žrtev — mrtvih in živih. Ne smemo namreč pozabiti nikdar, da je komunistični sistem ne le pomoril desetisoče političnih nasprotnikov, temveč da je notranje zlomil celo generacijo svobodoljubnih Slovencev po zaporih in koncentracijskih taboriščih. Vse te znane in neznane žrtve predstavljajo prepad, ki narod deli v dva dela. Na eni strani stoje krivci, na drugi strani priče!

Gledalcev na slovenski pozornici ni! So le žrtve in krivci — in priče!

Marsikateri žrtvi bi danes radi dali drugačno ime, a ni mogoče.

Krivci bi hoteli postati neodgovorno orodje zgodovinske nujnosti, a ni mogoče.

Priče bi rade le mirno vest, brez odgovornosti, a tudi to ni mogoče!

Teža žrtev je tako velika, da lahko pod njo ves narod klecne in izgubi voljo do življenja.

Zavest krivde je tako strašna, da more pripeljati množice na rob narodnega samomora.

Dolžnost pričevanja je tako u-sodna, da nam — če neizpolnjena — more vzeti za vse večne čase smisel za odgovorno, samostojno življenje.

Slovenski narod je ogrožen v svojem obstoju, ne zaradi zunanjih pritiskov — teh je vaje —, temveč zaradi razkrajalne sile laži, zaradi neizpovedane krivde, ki razjeda krivce, in zaradi neizvršene dolžnosti vseh, ki smo poklicani, da bi pričali. Toda kakor je vzrokov naše narodne tragedije iskati med krivci, je rešitve iz nje treba zahtevati od nas, ki smo bili ohranjeni, da pričamo.

Začetek narodovega osvoboje-nja, začetek poti, ki naj vodi slovenski narod v življenje in rast, izhaja iz tistih svobodnih ljudi, ki se zavedajo, da vsaka svoboda nalaga dolžnosti!

Mi vsi, ki smo zbrani v tej dvorani, skupaj s tisoči doma in po svetu smo poklicani k veliki nalogi pričevanja. Kako naj zahte-

Ob Cerkniškem jezeru (Lojze Perko)

vamo, da se krivci spokore, če mi s svojim pričevanjem ne budimo njihove vesti?

Dolžnost pričevanja se deduje iz roda v rod

In slišimo protest nekaterih: „Dovolj je tega! Vsake naloge je nekoč konec! Pozabimo preteklost!“

Res je, vsake naloge je nekoč konec. In sicer tedaj, ko je opravljena!

Našega pričevanja bo konec, ko bo slovenski narod lahko svobodno govoril resnico, ko bo slednji zapeljanec komunističnega sistema lahko spoznal svojo zmoto, ko se bodo krivci, tudi zaradi našega pričevanja, spreobračali v globini svojih src.

Nočemo, da bi imeli vsi enake politične nazore! Nujno pa je, če hočemo kot narod živeti, da se poravnajo krivice in da se obsodi zločin.

A že slišimo malodušno mrmra-

nje med nami: „Le kaj naj storimo? Daleč od domovine živimo. Malo nas je. Saj ni mogoče.“

Kdor tako govori, ne verjame v neskončno silo resnice! Le tisti, ki zaupa zgolj v moč množice in nasilje števila, ima vzrok, da obupuje. Mi pa, ki verujemo v poslanstvo človeške osebe, v moč resnice, v življenjsko silo ljubezni, v zmagovitost mučeniške krvi, mi nimamo vzroka, da bi bili malodušni!

Pa slišim zopet: „Jaz nisem bil vrnjen! To zame ne velja. Jaz nisem priča!“ in glas drugega, ki pravi: „Jaz sem bil rojen na drugem kontinentu, jaz nimam kaj pričati, to je za stare...“

Tistim, ki tako mislijo, rečem: „Motite se! Sami sebe varate!“

Nikogar ni med nmai, ki mu življenje ne bi bilo podarjeno. Če ne bi bila božja voja, da ostanejo priče, se tisto pomlad nobeden od vrnjenih ne bi rešil. In če ne bi bila božja volja, da se ohranijo družine, bi bili vrnjeni vsi do zadnjega, prav kakor so bili vrnjeni kozaki z ženami in otroki pred vašimi očmi.

In ti, ki si rojen na ameriškem kontinentu, ne pozabi, da si rojen iz očeta, ki mu je Bog dvakrat podaril življenje; da si rojen iz matere, kateri je Bog ohranil življenje in čast, da je lahko postala mati tebi in s teboj rodu, ki naj ohranja in širi pričevanje o veliki krivici, ki jo je storil in jo še dela komunizem slovenskemu narodu.

Dolžnost poravnati krivice, priznati zločin, se deduje iz roda v rod. Če ne bodo očetje, bodo morali sinovi ali vnuki po svoji moči poravnati prizadeto zlo.

In enako se deduje dolžnost pričevanja. To je velika naloga vseh preživelih — sedanjih in bodočih rodov!

Komunistični režimi se branijo z lažjo. Mi smo odgovorni, da se med naš narod vrne resnica. A to ni lahko.

Trpljenje je cena pričevanja

Pričevalcem je sicer podarjeno življenje, a jim ni prihranjeno trpljenje.

Kdor je bil priča velikemu zločinu, kdor ve za veliko krivico, ta naj se zaveda, da je trpljenje cena pričevanja.

Grška beseda za pričo je *martynos*.

Le človeško je, da se trpljenja bojimo, da hočemo zbežati pred nalogo, ki nam jo nalaga dejstvo, da smo ohranili življenje tedaj, ko so drugi z njim potrdili svojo zvestobo do Boga in do naroda.

S tem pa, ko bežimo pred odgovornostjo in križem pričevanja, bežimo proč od smisla in cilja svojega življenja.

Marsikaj gre narobe v našem življenju, v naših družinah in tudi v naši skupnosti prav zato, ker hočemo imeti: lahko in prijetno življenje, istočasno pa tudi čast nekdanjih idealov. A oboje je nemogoče. Ni mogoče služiti dvema

Notranjski motiv (Lojze Perko)

gospodoma! Odtod razklanost v nas in med nami!

Le ko bomo spet ponosno z ljubeznijo sprejeli križ, ki ga predstavlja poslanstvo pričevanja, se bodo med nas vrnila harmonija, moč in bratska ljubezen.

Vzvišena, a težka naloga nam je bila dodeljena. Kako naj kljub svoji slabosti postanemo priče, vredne odgovornosti, ki jo imamo pred Bogom in narodom?

Za oznanjevanje resnice potre-

buje človek poguma, svobode in predvsem ljubezni. Čim manj je svobode, več poguma je treba, tega pa ni, kjer ni ljubezni.

Vendar nam, ki živimo v svobodnem svetu, bi moralo biti pričevanje lahko.

Takrat namreč, ko smo se odločili za življenje v svobodi, smo istočasno sprejeli dolžnost: resnično svobodno živeti!

Vprašanje pa je, ali smo zna-

li v svobodnem svetu ostati resnično svobodni?

Ali ni tudi med nami že v nevarnosti svoboda, ki je temelj naše zdomske upravičenosti?

Priznati je treba, da tudi našo svobodo ogroža prevelika navezanost na materialne dobrine, na imetje, na časti in ugodje. Vse preradi opravičujemo svojo mlačnost, zagovarjamo površnost, se zavijamo v aktivizem na nebitvenih področjih — in večkrat hočemo ohraniti le še videz. Zapletamo se v vezi materialistične družbe, ki nam polagoma, skoraj neopazno jemljejo ljubezen do idealov, pogum za žrtve — s tem pa tudi svobodo. To pa so vezi prav tiste materialistične družbe, ki je nekoč izročila domobrance v smrt!

Kogar je strah pričati resnico, ni več svoboden

Od trpljenja, ki je v zvezi z dolžnostjo pričevanja, je ostalo malo. Celo omejitve, ki nam jih nalaga usoda političnih emigrantov, so nam počasi odveč in končno občutimo morda le še bolečino, ki jo prenaša vsak rodoljub, ki mora živeti v tujini. Najosnovnejši način pričevanja, naše prostovoljno zdomstvo, je združen z najosnovnejšim trpljenjem — domotožjem. In končno je mnogim odveč še to. Odpraviti ga hočejo s tem, da gredo v domovino — na obisk.

In kakor ne opažamo usodnosti

naših življenjskih kompromisov, ki rastejo iz materializma, postajamo slepi za strašno odgovornost idejnih kompromisov, ki poganjajo iz istih korenin.

Kdor sedi pred konzulom komunistične totalitarne države in ga prosi za vizo, tedaj skriva svoje prepričanje. Zamolči dejstvo, da je kot svobodnjak načelen nasprotnik tiranskega režima.

Predstavniku sistema, ki uničuje naš narod, izkazujemo spoštovanje, namesto da bi pred njim protestirali za vse krivice, za katere je ta soodgovoren.

Molk je del cene, ki jo mora plačati, kdor hoče na obisk v nesvobodno domovino. Kdor pa se boji izpovedati svoje prepričanje, kogar je strah govoriti in pričati resnico, že ni več svoboden.

Prične se zapletati brez potrebe v nove vezi. In to so vezi prav tistega političnega sistema, ki je izdane domobrance pomoril!

Res, če bi bilo dovolj poguma, če bi bilo dovolj ljubezni, bi mogli izrabiti obiske v domovini tudi za to, da bi pričali resnico sredi komunistične republike kljub diktaturi.

Taka naloga bi zahtevala ne le poguma, marveč tudi globoke notranje priprave, kajti slej ko prej bi se priča spremenila v žrtev. Bilo bi to junaško dejanje, kajti nobena velesila se ne bi potegnila za človečanske pravice take žrtve.

A tega herojstva — vsaj zaen-

krat še — nihče ne zahteva od nas.

Ne večajmo brez potrebe dolge vrste njih, ki jih je komunistični režim telesno ali duševno umoril. Dovolj ima naš narod žrttev! Krvavo pa potrebuje svobodno živeti in svobodno mislečih prič! Priče potrebujemo, ki bodo pričale v svet to, kar čutijo in kar vedo.

Kar narod zahteva od nas, je, da ostanemo na svobodi svobodni!

Ko je Peter zatajil Jezusa na veliki četrtek, tega ni storil iz hudobije. Radovednost ga je gnala na dvorišče velikega duhovnika. Ko pa so ga spoznali, ga je prevzel strah, da se mu ni zdelo več važno reči: „Ne poznam tega človeka.“ Strah je v Petru za hip zameglil lestvico vrednot, da ni pričal. In petelin je zapel.

Tudi mi, ki smo poklicani, da pričamo, gremo včasih zaradi radovednosti dalj, kakor nam narekuje previdnost. Nato pa nam strah in želja po mirnem življenju zapreta usta. In tako bi morali petelini peti nad Slovenijo noč in dan in nas spominjati, da

Dolgoletne izkušnje nas učijo, da je moč edinole v slogi, tako posameznika, Doma in organizacije. Brez medsebojne povezave, pomoči in zaupanja delo v skupnosti ne rodi sadov, nima uspeha. Zato pustimo ob strani vse, kar bi nas moglo razdvajati, bodimo strpni drug do drugega. To priporočam zlasti mladini. Naj se pri organizacijskem delu za Dom posvetuje s starejšimi, da se ohrani čim večja enotnost vseh članov. Kadar gre za skupno delo, za skupen cilj, naj vsi osebni interesi ostanejo zadaj. Ne dajmo jim mesta, da bi nas odtujevali in razdvajali...

Lojze Sedej, predsednik Slovenskega doma v Carapachayu.

ne smemo zamenjati svojega poslanstva niti za ceno domotožja.

Vendar Peter je končno spoznal, da se ni mogoče izogniti dolžnosti pričevanja brez velike škode zase in za človeštvo. Skesal se je, sprejel poslanstvo pričevalca in končno umrl kot priča.

To je tudi naša pot.

A gorje, če svojega poslanstva ne izvršimo.

Če bi mi umolknili, če bi naš rod izumrl, ne da bi izpolnil dolžnosti pričevanja pred svetom in narodom, tedaj bodo druga ljudstva krog nas zakričala besedo obtožbe in obsodbe.

Naš narod bo živel kakor narod mučencev ali pa bo izginil s sramotnim pečatom nespokorjenega Kajnovega greha.

Svobodni Slovenci imamo veliko poslanstvo, konkretno nalogo, zgodovinsko odgovornost.

Izpolnili jo bomo, ker ne moremo izdati svojega naroda, ker hočemo biti vredni naših mučencev.

In pri tem nam Bog pomagaj!

(Na domobranski proslavi v Buenos Airesu 4. junija 1978.)

Osnove našega odklanjanja komunizma

Potreba vztrajnosti v našem boju proti brezbožnemu komunizmu ostane. Temelji predvsem na trdnem in globokem verskem življenju. Rajni škof dr. Rožman je zapisal v 1. pastirskem pismu beguncem l. 1945: Neumljivi so nam sklepi božje previdnosti. Vem pa, da nas Bog ni poslal na bridko pot v begunstvo zato, da nas uniči, ampak da nas očisti in utrdi v veri in upanju, nas s skupno grenko usodo s seboj in med seboj poveže v močnejši ljubezni. Vse moramo storiti, da ne propademo. Najvažnejše v našem begunstvu je, da se vzdržimo vsaj na oni moralni višini, na kateri smo bili doma. Ne smemo duhovno propasti, ampak versko in moralno nas mora življenje v izgnanstvu le bolj utrditi in spopolniti.

Odklonili smo brezbožni komunizem zaradi njegovega ateističnega materializma in njemu bomo ostali najbolj resni nasprotniki, če bomo dobro versko poučeni in to, kar vemo, v življenju resno izvrševali. Temelj ideološkemu in političnemu odporu proti komunizmu je resna verska drža. Nevarnost za pristop k tej zmoti nam pripravlja udobnost in slepiva modernost teh zmot v sedanjem času.

Molimo k Sv. Duhu, da nas razsvetli, da se bomo vedno prav odločali mi in da se bodo ravnali prav tisti, ki bodo odločali o usodi našega naroda, da bo svobodno izpričeval svojo vero in mogel mirno v svobodi ves združen živeti. Zahtevalo bo to stalnih žrtev od nas in rodov, ki ob nas rastejo na naša mesta, da s tem poglobljanjem versko-moralnega življenja nadaljujejo in tako rušijo moč brezbožnega komunizma v svetu in med našim narodom.

Pošteno osebno življenje, nesebično delo za skupni blagor, božja pomoč na Marijino priprošnjo so solidni in trajni temelji našega boja proti brezbožnemu komunizmu. To bo tudi najlepša počastitev spomina naših žrtev, ki so darovali v tem boju svoje življenje.

Msgr. Anton Orehar

Iz mesta grem z večernimi mrakovi,
čez polje pred menoj hitečimi...
na moji levi, tam ležé grobovi,
temnó ležé nad vami spečimi...

Spi car — ponos, spe misli do nebá,
in vsa bodočnost, v kali započeta,
nedozorela in nikdar požeta,
oči pogum in vroča kri srca...

Oton Župančič

Krivci današnjega nasilja

(Ob smrti Alda Mora)

V vseh dobah človeškega življenja je bilo mnogo nasilnih (terorističnih) dejanj. Vršili so jih tirani, despoti, samosilniki, ki niso spoštovali niti človeškega dostojanstva niti človeškega življenja in so uganjali nasilje nad svojimi podložniki. Vedno so tudi bili na svetu ljudje z zločinsko naravo (morilci, roparji), ki so strahovali posameznike ter manjše in večje skupine ljudi. Spominimo se na rokovnjače, morske roparje ali gusarje, na turške napadalce itd.

Nič boljše ni danes. Po vsem svetu razsaja nasilje. Tudi danes je na svetu mnogo tiranov, despotov in diktatorjev, ki ne spoštujejo človeškega dostojanstva ne človeškega življenja. Dan za dnem beremo o atentatih, ugrabitvah, mučenjih, umorih. V tem oziru se dvajseto stoletje ne loči dosti od prejšnjih časov, ko kultura in civilizacija še nista bili razviti.

O vzrokih nasilja v prejšnjih in današnjih časih je bilo že mnogo napisanega. S tem vprašanjem se še bavijo številni sociologi, psihologi, kriminalisti, teologi, pedagogi in politiki ter imajo o teh vzrokih različna mnenja.

Nas zanimajo zlasti vzroki na-

silja v današnjih časih. Ugotoviti moremo prevsem, da je nasilje spremljevalec vseh diktatur, kjer se vrše množična nasilja. V časih so vršili nasilja tirani, razni plemiči s svojimi valpti, danes ga uganjajo moderni diktatorji z zapiranjem, mučenjem in umori svojih podložnikov, ki drugače mislijo kot oni. Tako diktaturo sta uvedla npr. fašizem in zlasti nacizem s svojimi koncentracijskimi taborišči in krematoriji.

Mnogi so mislili, da bo tako množično nasilje z uničenjem fašizma in nacizma prenehalo. Toda to upanje se ni izpolnilo. Nasilja ni manj, samo oblika nasilja se je spremenila. Razširilo pa se je po vsem svetu, kar je neka značilnost današnjega nasilja. In še eno značilnost je mogoče opaziti: to namreč, da so nasilniki (teroristi) med seboj povezani in da se vršijo nasilna dejanja po določenem načrtu, česar v prejšnjih časih ni bilo opaziti.

Vedno bolj jasno postaja, da se vrše revolucije, upori, vdori v razne države, ugrabitve, atentati na koordiniran in sistematičen način. Nasilna dejanja niso več spontana dejanja posameznikov

ali malih skupinic, ampak so — zlasti ko gre za politično pomembna dejanja — vódena iz neke nevidne, skrite centrale. Tega svet dolgo ni hotel ne videti ne vedeti. Zlasti zahodna Evropa ni imela mnogo smisla in razumevanja za nasilna dejanja, ki so se vršila na drugih kontinentih. Toda razni politični umori v zadnjem času in še posebej umor Alda Mora, predsednika italijanske Krščanske demokracije, je mnogim odprl oči. Razlage raznih sociologov in filozofov o vzrokih terorizma so se izkazale za nezadostne, površne, kratkovidne. Da bi bila vojna kriva teh divjastev, ni mogoče misliti. Saj je minilo že 33 let od konca druge svetovne vojne in večina teroristov tedaj še ni bila rojena. Tudi ni mogoče verjeti, da bi bila revščina kriva terorizma. Večina vodilnih teroristov je iz premožnih krogov. Res pa je, da so danes razmere med mladino take, da tistim temnim, skritim organizatorjem nasilja olajšujejo njihov posel, jim dajejo v roke ljudi, ki so pripravljene izvrševati nasilna dejanja, ki so v načrtih neke centrale.

Centrala nasilja

Katera pa je tista centrala, ki organizira revolucije, upore, vdore v tuje države, ugrabitve, atentate, umore po vsem svetu?

Italijanski časnikar Montanelli je na to vprašanje pogumno in

jasno odgovoril v italijanskem dnevniku „Il Giornale Nuovo“, ki izhaja v Milanu. Zapisal je, da vse politično pomembno današnje nasilje na svetu organizira mednarodni komunizem. Rdeče brigade v Italiji, ki so umorile Alda Mora, izhajajo iz komunistične partije. Za izpustitev Alda Mora so zločinci zahtevali izpust iz ječ ne samo vseh članov Rdečih brigad, ampak tudi vseh zaprtih komunistov. Večina italijanskih komunističnih veljakov ni do umora Alda Mora nikdar obsodila te teroristične organizacije. Zganili so se šele potem, ko je italijansko ljudstvo ta umor enodušno obsodilo, ker so se pač ustrašili, da bi utegnili izgubiti ljudske simpatije.

Po mnenju Montanellija je umor Alda Mora delo komunistov. Kaj so nameravali s tem doseči, ni čisto jasno. Sčasoma se bo videlo, kakšne namene so hoteli doseči.

Važna je tudi ta Montanellijeva trditev, da je namreč dokazano, da so se italijanski teroristi vežbali na Češkoslovaškem, ki je najbolj ponižen in uslužen satelit Moskve. Dalje je značilno tudi to, da sovjetska uradna agencija Tass ob ugrabitvi Alda Mora ni povedala, da so ga ugrabili člani levičarske teroristične organizacije Rdeče brigade, ampak je sporočila, da ga je ugrabila severnoameriška CIA. Očividno so hoteli odvrniti krivdo za ta zločin od Rdečih brigad in jo na-

prtiti Amerikancem. Ta moskovska simpatija za Rdeče brigade je razumljiva, ako vemo — kar danes ugotavljajo italijanski časopisi —, da do danes ni bil v Italiji ugrabljen ali umorjen niti eden izmed vodilnih in pomembnejših komunistov. Žrtve terorizma so vedno ali podjetniki, za izpust katerih zahtevajo teroristi velike vsote denarja, s katerim polnijo svoje blagajne, ali pa demokratični politiki, vojaki in varnostni organi.

Šele sedaj so se v Evropi spomnili, da so bili in so še vsi znani revolucionarji in teroristi fanatični komunisti (npr. Che Guevara, Camilo Torres, Fidel Castro, Ho Chi Minh, Regis Debray, Cohn Bendit, Neto in dr.), ki svojih terorističnih dejanj niso in ne vršijo na svojo lastno roko, ampak po nalogu, ki ga daje komunistična centrala.

Splošna obsodba

V nečem pa se je komunizem verjetno uštel. Niti malo ni pričakoval, da bo umor Alda Mora sprožil tako silno obsodbo tega dejanja. Tega komunisti niso bili vajeni, kajti doslej je svetovni tisk o podobnih umorih molčal. Tokrat pa se je le zganila človeška vest in enodušno obsodila ta zločin.

Tudi papež Pavel VI. je ob tej priložnosti najostreje obsodil komunistične zločince in izjavil, da je umor Alda Mora osramotil ita-

lijansko državo. Obenem pa je ta umor tudi razkrinkal komunistično igro. Komunisti govore o miru, socialni pravičnosti, o demokraciji, v resnici pa sejejo teror in uganjajo najhujšo tiranijo. Komunizem je, kakor je že dejal škof Rožman, najhujše zlo današnjega časa, je satanizem in teroristični totalitarizem (v pismu škofa msgr. Gabrovšku 27. nov. 1945). To je komunizem že kmalu po oktobrski revoluciji dokazal v Rusiji, ko je umoril in pustil umreti od lakote na milijone Rusov, zlasti kmečkega prebivalstva. To je komunizem dokazal med drugim tudi s pokolom neoboroženih slovenskih domobrancev in drugih protikomunistov. Svojo zločinsko naravo je dokazal v zločinih v Gulagih, psihiatričnih bolnišnicah, v Vietnamu, Kambodži in v zadnjem času v Afriki.

Če je umor Alda Mora odprl oči svetu in prinesel spoznanje in jasnost o tem, kdo so krivci terorizma, revolucij, vojská, atentatov in podobnih zločinov, potem ta žrtev ni bila zastonj. Zadnje občinske volitve v Italiji so npr. to upanje delno že potrdile. Z umorom Alda Mora se je tehtnica simpatij in antipatij za komunizem občutno nagnila v škodo komunizma. Pozno prihaja človeška družba do tistega spoznanja, do kakršnega smo se mi Slovenci pripokali že pred več desetletji.

Rudolf Smersu

Vogelni kamni skupnosti

Čudovita beseda je dom. Poleg besede mati morda najlepša beseda. Saj se spomnite, kajne, kako ste občutili to besedo na vetrinjskem polju, kako smo jo občutili v barakah? Gledali smo ljudi, ki so hodili po cestah, in vedeli: domov gredo, v svoje hiše gredo. Sam si gledal okoli sebe, nič nisi imel, samo svojo revščino in nebo nad seboj. Strašno globoko smo tedaj imeli v srcu svoj dom, natančno si vedel, kje stoji miza, kje so omare, vse stopinje svojih prednikov si videl na tleh in svoje in svojih otrok stopinje.

Čudno, koliko trpljenja je včasih treba, da človek do kraja doume vrednost in bogatije tega, kar je dolga, dolga leta brez prave, globoke misli užival!

Kot otrok sem s svojimi starši živel kot gostač v Podbrenzjah. Pri Matijevcu, pri Štrithu in pri Mrkovcu. Nismo imeli svoje hiše. In se spomnim: pozno v jesen, ko se je delo uletelo, na polju je bila le še repa, se je zbrala družina pri večerji. S posli vred so vsi sedeli okrog mize in zajemali iz ene sklede. Tudi jaz marsikdaj. In imel sem občutek, da sedimo kakor v trdnjavi, ki je nihče ne more premagati. Star, močan zid okrog vseh — naj bo zunaj neurje in vihar, mirno gori luč pod stropom, ni je sile, ki bi jo mogla ugasniti, ni je sile, ki bi mogla prevezniti te zidove. Tu je varnost in mir in blagoslov.

Dragi prijatelji, marsikdaj v življenju sem mislil na to sliko in mislim nanjo tudi zdajle v tem prostoru.

Zbrani smo med temi zidovi, ena družina, ki je iz iste sklede. Naš dom je to, naša trdnjava. Kolikokrat ste bili že v njem, kolikokrat ste že slišali todle slovensko pesem in slovensko besedo. In v teh zidovih ste vi sami, vaše delo, vaše želje, vsa vaša upanja, ki ste jih imeli, ko ste ta dom zidali.

Ne glejmo na domove kakor na stavbe, kjer stoji kamen na kamnu. Dokler je samo to, je to samo mrzla resničnost. Mislimo vselej, da ima vsak dom dvojen zid. Ta iz kamna, drugi zid smo mi — živi ljudje, tesno eden pri drugem.

In to je, dragi moji, kar domovom daje življenje, ta drugi živi zid, skupnost, ta zavest, da spadamo drug k drugemu, da drug brez drugega ne moremo živeti — zavest, da brez te skupnosti pravega doma ni.

Glejte, življenje ni lahko, težje in težje postaja. Če se težkim časom pridruži še osamljenost, če zgubiš občutek, da spadaš k dru^oini, da spadaš v skupni dom, kam boš šel?

Zavoljo tega naj naslovim še besede na mlade. V življenje rastete in to življenje okrog vas je košato. Morda boste nekoč s posebnim nasmehom pogledali na ta dom. Ne bo moderen, ne bo imel vsega, kar si boste morda želeli, ima pa eno, dragi moji mladi prijatelji, česar tuji domovi, naj bodo še tako lepi, nimajo: ima ljubezen vaših staršev, ima skrb vseh, ki vas imajo radi, ima vse prečudno lepe želje tistih, ki so vam želeli od svoje revščine in preprostosti najbolje dati

Mar ni to najlepši izraz ljubezni, mar ni že zavoljo tega ta dom čudovito lep?

Eno željo delim z vami vsemi, vem, da imamo isto v svojem srcu: da bi v tem domu trdno še dolgo stali štirje vogelni kamni, ki morajo biti vogelni kamni vsake skupnosti: ljubezen, mir, zaupanje in volja.

Naj nas te štiri velike dobrine vežejo z mladim rodом, da bo življenje žuborelo v tem domu tudi še takrat, ko bo v njem od nas ostal samo še duh.

Naj tej naši žclji Bog da svoj blagoslov!

(V Slovenskem domu v San Martinu)

.....

Pri vsej domačnosti in prijetnosti, ki jo ima dom za vsako družino ali skupnost, ki je le večja družina, pa je dom le sredstvo za doseg nekega višjega cilja. Tako je tudi z našimi slovenskimi Domovi, našimi organizacijami in ustanovami. Ne mi ne naši starši nismo šli po svetu za to, da bi ustanavljali organizacije, izdajali časopise in revije. Jasno je, da to niso naši cilji. To so le nujno potrebna sredstva za doseg glavnega cilja, ki je osvoboditev slovenskega naroda in Slovenije...

Odhod iz domovine nam ni nič zmanjšal ljubezni do Slovenije in do slovenskega naroda. Kako neki, tam smo pustili svoje domače, svoje mrtve, svoje domove. Srce se je trgalo ljudem, ko so odhajali od doma. In z leti ta ljubezen ni zamrla, še bolj se je okrepila, tako da nekateri niso vzdržali silnega domotožja in jih je ta bolečina strla.

Kako bi otrok, ki so ga s silo odtrgali od matere, pozabil nanjo, jo nehal ljubiti! Tudi slovenski begunci nismo pozabili Slovenije. Sicer ne bi deprinesli toliko žrtev, da smo si ustvarili kot skromen nadomestek Slovenijo v svetu, z vsemi našimi domovi, organizacijami, ustanovami. Pa to je le nadomestek. Prava Slovenija je pod Triglavom. Tam je naš rod doma, tam so sveti grobovi naših očetov in dedov, tam so naše korenine, tam je zemlja, ki je oblikovala slovenski narod skozi več kot tisoč let. Tam je narod trpel, umiral, pa spet zmagal in kljub vsemu obstal...

Marjan Loboda

kaj
pravite?

Krst nezakonskih otrok

V neurejenem zakonu je rojen otrok. Naj ga krstijo? Nekateri tukajšnji župniki menijo, da ne, ker ni zagotovljena verska vzgoja. V Sloveniji tudi ne krstijo v takšnem primeru.

Treba je najprej razlikovati med dvema vrstama neurejenih zakonov, kot jih vi imenujete. Če gre za skupno življenje dveh, ki bi se lahko civilno in cerkveno poročila, pa se nočeta, potem je to znak, da je njuno krščansko prepričanje in seveda tudi življenje zelo slabotno. V takem primeru je treba s krstom počakati,

kajti tudi če ga bosta starša prosila, to ne bo iz resnih verskih razlogov, temveč kvečjemu iz družbenih ozirrov. Starša s svojim življenjem jasno dokazujeta, da jima vera dejansko nič ne pomeni in zato ni mogoče pričakovati, da bo imel otrok versko vzgojo ob njih. Mnoge neurejene zakonske zveze so pa bolj rezultat nesrečnih okoliščin, ko je bil eden od zakoncev ali pa celo oba že prej poročen. Seveda so takšne zveze v vsakem primeru nedovoljene, a mnogi od teh zakoncev moralno zelo trpijo, molijo in se borijo, da bi našli kakšno rešitev, medtem ko ne čutijo v sebi zadosti moči, da bi se razšli. Takšni neurejeni zakonci imajo kljub vsemu še veliko krščanskega na sebi in se tudi resno trudijo, da bi svoje otroke v krščanskem duhu vzgajali. Takšnim zakoncem Cerkev ne odreka krsta njihovih otrok, kajti k takšnih primerih je zadostno poskrbljeno za versko-vzgojo krščenih otrok.

Delo doma ob nedeljah

V koliko lahko človek, ki ves tedna dela v pisarni ali tovarni, v nedeljo urejuje vrt, ne da bi s tem pohujšal sosede ali tudi sebi škodoval, da bi mu bilo namesto v razvedrilo v neprijetno zavest krivde?

Zapoved „Posvečuj Gospodov dan“ vsebuje dvojno dolžnost:

prisostvovanje službi božji in počitek od težkega poklicnega dela. S tem drugim kristjan poskrbi za zasluženi in potrebni počitek in se more posvetiti nekoliko bolj svoji družini, prijateljskim srečanjem in športnim ter kulturnim dejavnostim, pri katerih se telo, srce in duh razvedré in razvesele. Če je za koga lažje delo na vrtu ali splošno pri hiši priložnost, da tem namenom zadosti, predvsem da se telesno razgiblje in duhovno odpočije, potem ni proti takšnemu delu nič oporekati, ker je popolnoma v smislu nedeljskega počitka. Seveda takšno delo ne bo smelo ovirati ali celo onemogočati drugih dejavnosti, ki jih je tudi primerno gojiti ob nedeljah. Vse odvisi od tega, kaj kdo dela čez teden in koliko zmerno telesno delo na vrtu služi namenom počitka, gibanja in razvedrila. Končno pa v teh stvareh kot v mnogih drugih ni mogoče dati podrobnejših moralnih navodil. Načelo, ki naj nas vodi pri odločanju v tej zadevi, bi se glasilo nekako takole: Vse, kar pospešuje namen, ki ga je Bog dal nedeljski zapovedi, je dobro, kar temu nasprotuje, je neprimerno, moralno nepravilno. Da se morebitno zgleddovanje versko ne zadosti poučenih sosedov prepreči, bo morda potrebna kdaj kakšna pojasnilna beseda, največkrat bo pa siceršnje krščansko življenje, ki ga bodo lahko videli pri vas, zanje najboljša garancija, da tudi v vprašanju nedeljskega počitka de-

late v skladu z vestjo in s cerkvenimi določili.

Drugič k obhajilu

Rada bi vedela, ali je in kakšen je prostopek, če grem isti dan drugič k obhajilu, ne da bi bila trdno prepričana, da imam zadosten razlog za to drugo obhajilo. Kaj naj storim, če se mi vprašanje porodi šele med sveto mašo, ko ni več mogoče vprašati duhovnika za svet?

Če se vam je že večkrat pripetilo, da bi šli radi k obhajilu drugič na isti dan, potem se čimprej poučite, kakšne so cerkvene določbe o tej zadevi. Če dvomite, ali smete isti dan drugič k obhajilu, potem se morate dvoma prej znebiti, predno se za to drugo obhajilo odločite. Če ne morete nikogar vprašati za svet in tudi drugače ne morete dvoma odpraviti, potem se morate za tistikrat obhajila vzdržati. To je za vas v tistem primeru božja volja, ki je končno najvišje in edino važno.

Nekdanji molitvi po maši

Večkrat se vprašujem, zakaj so po sv. maši ukinili molitvi Pozdravljena Kraljica in Sveti nadangel Mihael. Vem, da je sveta maša višek liturgije, vendar me

je prelepa molitev k Materi božji še posebej spominjala, kam naj se zatekam v svojih težavah, medtem ko me je molitev k sv. Mihaelu spominjala strašnih zalezovanj hudobnega duha in me spodbujala k borbi proti njemu. Ali ne bi bilo torej v teh zmedenih časih še bolj potrebno opravljati javno ti dve molitvi?

Marsikdo pogreša teh molitev na koncu sv. maše, ki smo jih bili tako vajeni. Vendar kakor je Cerkev pod Leonom XIII. smatrala za primerno, da se iz posebno težkih razlogov uvedeta ti molitvi, tako ista Cerkev danes meni, da ni primerno, da s to prakso nadaljujemo. Prepustimo se njenemu modremu vodstvu — tedaj in zdaj. Čeprav sta resnično lepi ti dve molitvi, je pa vendarle res, da sta bili neki privesek pri maši; molili smo jih namreč potem, ko nas je duhovnik s pozdravom *Ite, missa est* odslovil. Maša se bolj logično zaključi z duhovniškovim blagoslovom, kot to predpisuje sedanji mašni obrazec, ali ne?

Kako je s sekulariziranimi duhovniki

Poznamo primere, da zapusti duhovnik svojo duhovniško službo in se cerkveno poroči. Kako, da se tu dobi spregled, za razveljav-

ljenje zakona pa ne? Potem pa: ali takšen poročen duhovnik sme v sili deliti zakramente, maševati in oznanjati božjo besedo?

Razlika med spregledom od celibata in razveljavitvenjem zakona je bistvena. Celibat, h kateremu se duhovnik obveže, je cerkven zakon, ki ga je latinska Cerkev šele nekako v 4. stol. uvedla kot splošno dolžnost za duhovnike. Sicer so se že prej mnogi duhovniki sami odločali za celibat, ni pa bilo stroge dolžnosti za to. Duhovnikom vzhodnega obreda pa Cerkev celibata nikoli ni ukazovala in ga še danes ne, čeprav so vzhodni duhovniki ravno tako katoliški duhovniki kot njihovi zapadni sovrstniki. Ker je torej Cerkev celibat uvedla, ga lahko tudi odpravi — za posameznega duhovnika s spregledom ali pa z zakonom za vse duhovnike na sploh. Tega zadnjega Cerkev najbrž ne bo nikoli storila in pred zadnjim koncilom je tudi posameznim duhovnikom le v prav redkih primerih dala spregled (npr. francoskim duhovnikom, ki so se med veliko francosko revolucijo poročili civilno). Po koncilu pa Cerkev redno vsakega duhovnika, ki zapusti duhovništvo, odveže od celibata, tako da se lahko tudi cerkveno poroči. Tako poročen duhovnik ostane seveda duhovnik vekomaj — duhovništvo vtisne neizbrisno znamenje. Cerkev mu le prepove izvrševanje duhovniških opravil:

ne sme ne maševati ne spovedovati itd. V nujnih primerih pa, ko je kakšen vernik v smrtni nevarnosti, takšen poročen duhovnik ne samo sme, temveč iz krščanske ljubezni tudi mora podeliti zakramente, ki so za zveličanje potrebni: krst (to mora sicer že tudi vsak človek), odvezo in poslednje maziljenje.

Tako je s celibatom. Zakon je pa nerazvezljiv po božji naredbi. Sicer je Kristus dal svoje Cerkvi splošno oblast razvezovati na zemlji, vendar je od te oblasti izrecno izvzel zakon, ko je dejal: „Kar je Bog zavezal, naj človek ne razvezuje!“ Cerkev torej v za-vesti, da nima oblasti razvezovati krščanskega zakona, tega nikdar ne stori in tudi storila ne bo.

Molitve po obhajilu

Spremembe molitev po sv. obhajilu. Včasih so nam molitveniki pomagali k lepši in bolj zbrani zahvali. Naši otroci in mladina ne rabi molitvenikov. Starejši znamo molitve na pamet, kaj pa mlajši?

Zelo primerna opomba. Sicer je res, da mnogi verniki želijo po obhajilu nekaj minut svetega molka, da morejo osebno govoriti z Jezusom, pričujočim v njihovem srcu. Mnogi drugi pa tega časa ne znajo izrabiti, nekateri najbrž samo čakajo, kdaj bo duhovnik od-

molil zadnjo molitev. Kaj stori? Lepa pesem med obhajilom, potem pa kratek sveti molk in na koncu še kakšna lepa poobhajilna molitev — bi se mi zdela najboljša in za vse primerna rešitev.

Film „Jezus iz Nazareta“

Film „Jezus iz Nazareta“, ki ga z velikim uspehom že toliko časa predvajajo v Buenos Airesu, kaže Marijo v porodnih bolečinah. Ali ni to proti katoliškemu nauku?

Da, je proti katoliškemu nauku. Eno izmed številnih presenečenj ali bolje razočaranj, ki jih prinese ta film (poleg mnogih resnično dobrih vidikov), je prav stvar Marijinega devištva. Katoliška dogma — torej od Boga razodet in od Cerkve z nezmotno avtoriteto proglašen nauk — je, da je bila Marija devica pred Jezusovim rojstvom, pri rojstvu in po rojstvu. Iz tega torej sledi, da je Marija Jezusa rodila na čudežen način, da je Jezus zapustil njeno telo, ne da bi pri tem uničil znak devištva. To pa vključuje po nauku cerkvenih očetov, da Marija ni imela porodnih bolečin. To nakazuje že tudi sam evangelij, ko pravi, da je Marija sama povila dete v plenice in ga položila v jasli.

Alojzij Kukovica

Ukrajinska Cerkev in njene katakombe

Pisati o „ukrajinski Cerkvi“, ki že trideset let živi v katakombah, ni lahko. Med drugim tudi zato ne, ker prihaja s tega dela sveta v javnost malo zanesljivih poročil, ob katerih bi si bilo mogoče ustvariti pravo podobo sedanjega in preteklega časa. Italijanska časopisna agencija Relazioni Religiose, ki se hvali z verodostojnostjo svojih informacij, pa je 17. maja lani prinesla daljše poročilo o tej „podtalni, z Rimom združeni verski skupnosti“. Poročilo se nam je zdelo zanimivo, zato ga objavljamo skoraj v celoti.

Grško-katoliška verska skupnost v Ukrajini predstavlja danes večinoma „raztepeno“ Cerkev. Da bi lažje razumeli sedanje razmere, moramo najprej za kratek čas poseči v njeno zgodovino.

Od leta 1576

do druge svetovne vojne

Uniat, tako se imenujejo, so nastali leta 1576. V Brestu je bila tedaj sklenjena zveza (unija) med Rimom in nekaterimi krajevnimi Cerkvami iz pravoslavja. Iz prvih zametkov z Rimom združene „ukrajinske Cerkve“ se je zveza razrastla v mogočno gibanje in cvetočo versko skupnost s sedežem v zahodni Ukrajini. V drugih predelih Ukraji-

ne in Belorusije unija ni žela tolikšnih uspehov. K temu so seveda veliko pripomogle napetosti med krajevnimi Cerkvami, zlasti pa nerazumevanje med pravoslavjem in katolištvom.

Na pragu druge svetovne vojne je imela ukrajinska Cerkev še štiri škofije, njihova cerkvenoupravna „oblast“ pa je segala tudi nad del Poljske in današnje ŠSSR. V teh štirih škofijah je živel tedaj okoli štiri milijone uniatov z osmimi škofi, 2510 svetnimi duhovniki in 164 drugimi služabniki oltarja. Cerkev je imela veliko samostanov, visoko bogoslovno šolo in štiri semenišča z okoli 230 gojenci. Ozemlje je bilo razdeljeno na 2772 župnij s 4119 cerkvami in kapelami.

Časi preizkušenj

Življenje je bogato cvetelo neka do smrti uniatskega voditelja Andreja Šeptijskega. Že prej, zlasti pa po njegovi smrti, so se zgrnili nad ukrajinskimi uniat hudi časi.

Začelo se je z obtožbami. Ruske oblasti so cerkvenim voditeljem začele očitati sodelovanje s sovražniki ljudstva, nacionalizem in buržujstvo. Tajni agenti so zanašali med škofo in duhovnike ter duhovnike in vernike vedno več nezaupanja. Duhov-

ščini so svetovali, naj se loči od škofov, prekliče unijo z Rimom in se zopet pridruži pravoslavju. Medtem so oblasti pozaprle vse škofe in večji del duhovščine, ki se ni hotela vrniti v pravoslavno Cerkev. Maja 1945 je skupina duhovnikov z duhovnikom Kostelnikom na čelu v Lvovu ustanovila iniciativni odbor za vrnitev v rusko Cerkev. Na pobudo tega odbora je 214 duhovnikov in devetnajst laikov ustanovilo „Skupščino grško-katoliške Cerkve“. „Parlament“ je izglasoval razveljavitev zveze z Rimom in izrazil pripravljenost za ponovno združenje s pravoslavjem. „Skupščina“ ni imela nikakršne cerkvenopravne veljave, oblasti pa so kljub temu razglasile, da je grško-katoliška Cerkev prenehala obstajati.

Tem dogodkom so kmalu sledila dejanja. Oblasti so zaprle samostane, kolikor jih je še bilo odprtih, in grško-katoliške župnije. Nekaj podobnega se je zgodilo tudi z uniatsko versko skupnostjo v karpatski Ukrajini, kjer je prišlo do podobnega razpleta leta 1949.

Asimilacija in protiasimilacija

Nekoliko teže je šlo v vsakdanjem življenju. Grško-katoliški verniki se niso hoteli vrniti k pravoslavju. Leta 1948 so se maščevali nad Kostelnikom in ga ubili. Asimilaciji pa so se s svoje strani upirali tudi izobraženci. Pravoslavnim duhovnikom so branili opravljanje bogoslužja v svojih cerkvah, tako da je bilo med leti 1946 in 1956 v ško-

fiji Ivano Frankivsk kar 175 župnij brez duhovnika.

In kako so se držali duhovniki? Številni so se pridružili pravoslavni Cerkvi tako, da so sprejeli pravoslavje le na zunaj, v vsakdanjem življenju pa so se še naprej ravnali po uniatskih verskih tradicijah. Drugi so se odločili za katakombe, za življenje v ilegali ali „podtalni“ Cerkvi. K molitvam so se zbirali tajno in brez zunanje organizacije. Ta „podtalna“ Cerkev se je vedno bolj utrjevala. Za utrditev njene hierarhične organizacije je bilo imenovanih več generalnih vikarjev, večalo pa se je tudi število tajno posvečenih duhovnikov.

Vračanje zapornikov in razseljevanje

Največji razmah je katakombska Cerkev doživela po letu 1950. Tedaj se je vrnila iz zaporov večina duhovnikov in dva škofa: Čametski in Ljatiševski. Škofa sta se takoj lotila pastoralne preнове in tajne organizacije verskega življenja. Posvečevala sta nove škofe in duhovnike.

Nekaj upanja za uradno rehabilitacijo in priznanje je ukrajinski podtalni Cerkvi prinesel postalinski čas. To je začutila tudi pravoslavna Cerkev. Komunisti so s svoje strani sejali zdaj upanje zdaj dvome; kmalu zatem pa se je začel čas novih pritiskov. Duhovniki so spet romali v zapore, množiti pa se je začela tudi protiverska propaganda, kakršne dotlej še niso poznali.

Kljub tridesetletnemu preganja-

nju grško-katoliška Cerkev v Ukrajini ni izumrla. Število uniатов iz lvovske, ternopilske, ivanofrankivske iz čežkarpatske škofije se je večalo. Nastajala so nova središča: zlasti v zahodni Sibiriji, osrednji Aziji, v Kazahstanu, kakor so Ukrajince razseljevali. Ta nova središča bi se seveda ne mogla obdržati, če bi Ukrajinci ne nosili v sebi močne narodne in verske zavesti in če ne bi tako zvesto spoštovali izročila. Tako pa so preživeli marsikaj od posameznih šikan do množičnih pritiskov in razseljevanja.

Življenje v novih razmerah

Danes so uniati razdeljeni na tri večje skupine.

Najprej so tu kristjani, ki so ostali katoličani v srcu, na zunaj pa so se pridružili pravoslavju. Notranje se čutijo povezane s svojo versko preteklostjo, zmerni pa so tudi do oblasti. Duhovniki iz te skupine iskreno simpatizirajo s podtalno Cerkvijo, z duhovniki in verniki prepovedane uniatske skupnosti. Njihovi novi duhovniki prihajajo iz pravoslavnih semenišč in bogoslovij, zato se ne čutijo tako zelo vezane na uniatsko tradicijo polpreteklega dobe. V tej skupnosti nimajo dovolj duhovnikov, njihovo število nenehno upada. Tako na župnijah ni dovolj dušnih pastirjev in verniki si morajo sami oskrbovati bogoslužna srečanja in cerkvena praznovanja.

V drugo skupino sodijo tisti ukrajinski katoličani, ki so uradno

zavrnili vrnitev v pravoslavje. Gre za duhovnike in vernike, katerih čutenje ni blizu moskovski Cerkvi, ki jo imajo za „razkolniško“ in „pokvarjeno“ ter podrejeno ruskemu režimu. Nekateri od teh vernikov hodijo k maši v zahodno Ukrajino, v tiste katoliške cerkve, ki jih oblasti niso zaprle. Velika večina pa se jih je oklenila tajne ukrajinske Cerkve, ki živi v katakombah. Poročila trdijo, da ima ta skupnost okoli 300 do 350 duhovnikov in tri ali več škofov. Priznavajo zvezo z Rimom, njihov voditelj pa je v Vatikanu stanujoči kardinal Jožef Slipy. Leta 1974 je imela verska skupnost lvovske škofije 80 duhovnikov.

„Meje potrpežljivosti“ in pokutniki

Zdi se, da ruske oblasti za delovanje podtalne Cerkve dobro vedo. Prav tako jim niso neznani tajno posvečeni škofje in duhovniki. Nastopajo pa proti njim le tedaj, ko prestopijo določene „meje potrpežljivosti“. Poročila še zatrjujejo, da ima ta veja uniatske Cerkve dovolj duhovniških pripravnikov. Vzgajajo jih v tajnih semeniščih.

Slednjič naj omenimo še tretjo skupino, znano pod imenom spokorniki, pokutniki. Skupnost se je prvič pojavila v petdesetih letih, ko se je ločila od podzemske. Izdelan ima poseben „idejni načrt“, ki ga sestavljajo prvine močno poudarjene eshatologije (pričakovanja prihodnjih reči) in skrajni nacionalizem. Zastopniki tega gibanja trdijo o sebi

— tako poročajo politični viri — da so izbranci božji. Bog je zaupal Ukrajincem posebne naloge. Zato se hočejo ohraniti vredne za prihodnje obljube. Zavračajo volitve, služenje vojaškega roka, delo v ruskih podjetjih... V njihovih pridigah je precej sovražnega razpoloženja do Rusov, ki so v Ukrajino zanesli brezboštvo.

Z Rimom združeni ukrajinski kristjani so doslej že velikokrat prosili oblasti, naj jih zopet priznajo za samostojno versko skup-

nost. Prošnje pa so doslej vedno naletele na gluha ušesa. Še več: navadno so jim sledili novi valovi zaostritev. V zadnjih letih se v obrambo ukrajinskih katoličanov dvigajo disidenti, med njimi celo tisti pravoslavne veroizpovedi. Eden od teh — Anatol Levitin-Krasnov — je v septembru 1974 zapisal: „Unija v zahodni Ukrajini je masovno ljudsko gibanje. Njeno preganjanje ne pomeni le verskega zatiranja, temveč tudi zapostavljanje narodnostnih pravic zahodnih Ukrajincev.“

Ob 75 letnici dr. Tineta Debeljaka

Vi ste prevzeli uredništvo *Doma in sveta* v krizi ob Kocbekovem članku o španski revoluciji. Ali bi hoteli povedati kaj o ločitvi duhov med slovenskim katoliškim izobraženstvom?

Omenjeni esej velikega pesnika Edvarda Kocbeka je izšel pod naslovom *Premišljevanja o Španiji* v prvi številki katoliške revije *Dom in svet* 1937, ko je vstopila v petdeseto leto — častitljiva tradicija — pod uredništvom dr. Franceta Koblarja in dr. France ta Steleta. Ta članek velja za „enega največjih slovenskih dogodkov pred drugo svetovno vojno“ in pomeni veliko prelomnico v zgodovini slovenskih katoličanov, ker se je ob njem dopolnila

v znamenju meščanske vojske v Španiji (1936—1938) delitev med „ozke katoličane“ in „široke kristjane“ in postavil „nehote temelj za slovensko osvobodilno revolucijo med kristjani“. S tem članekom se ni šele začela ločitev v slovenskem izobraženstvu med „reakcionarno“ in „progresivno“ smerjo in se tudi ni še končala, kajti od njega naprej se je diferenciacija večala v „desne“ in „leve“ ob dilemah „fašizem“ in „demokracija“ pa „komunizem“ in „avtoriteta Cerkve“ ali papeška enciklika l. 1937 o njem. Pripravljala se je pot katoličanov v OF in njegov vstop v „ustanovne skupine“, v vrhove, brez katerih bi ne bilo OF, in končno v novo

razvojno fazo: prestop v Komunistično partijo Slovenije, kamor so se vključili voditelji katoliške frakcije, razen Kocbeka, pisca omenjenega članka.

Začelo se je s „križarstvom“ takoj po prvi svetovni vojni, ko smo ustanovili revijo „Križ na gori“ (pri izbiri imena sem celo osebno odločal) in sta mu dala prvo smer pesnik Anton Vodnik in filozof Čibej. Bila je to ekspresionistična visokošolska generacija, ki je hotela povsod pristno doživljanje in je iskreno spontanost postavljala proti slehernemu uniformiranemu in organiziranemu množičnemu gibanju, dasi je delala rada v izbrani skupinah. Težila je po duhovnih reformah tako v poeziji, umetnosti, v družbenih razmerjih, predvsem pa v religioznem doživljanju Boga in v počlovečenju odnosov do soljudi.

Vodila je tedaj Ljubljana in smo bili pod velikim vplivom modernistične nemške filozofije in takoimenovanega „mladinskega gibanja“. Bila je večinoma literarnega in liturgičnega značaja (Jože Pogačnik, Marijan Dokler) pa telesnovzgojnega (Orel).

Kmalu pa je prišlo do nasprotovanj v najvišjih političnih in duhovskih krogih ter je glasilo prenehalo, a je takoj prešlo v mariborske roke pod imenom „Križ“ in mu je bil vodilni duh Edi Kocbek, študent romanistike. Ta je izstopil po drugem letu iz bogoslovja, ker je čutil, da „bo mogel svoje krščanstvo doživljati silne-

je in resničnejše kot ustvarjalni laik kakor pa hierarhiziran klerik.“ Tedaj je prehajal iz nemškega vpliva že v francoskega. V Parizu je dopolnjevala študije večina sotrudništva. Prekmurec Miško Kranjec, ki je izšel iz Marijanišča, pa je začel s krščansko-socialističnim listom Ogenj, ki je kmalu prešel v komunistično smer, dočim so socialne revije katoličanov Socialna misel in Beseda ostale v krščansko-socialističnem smislu Krekovega nasledništva. Njim so v modernističnem „uporništvu“ sledili sindikati pa akademska društva in drugi. Prav v času, ko sem bil v Črni gori profesor (1930-1934), se je v Sloveniji vršilo razgibano reformatorsko vrenje v „desničarskem“ smislu s profesorjema Ehrlichom in Tomcem, s Stražo in Mladci in z Delavsko zvezo: čiščenje v akademskih društvih in boji na univerzitetnih področjih, svoja pota Zarje in ukinitev Borbe ter odsodba slovenske krščansko socialne Strokovne zveze.

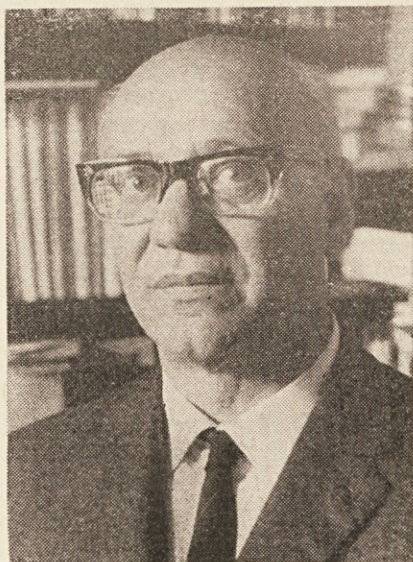
Povrnil sem se l. 1935 v Ljubljano in vsega tega gibanja nisem osebno doživljal. Pač pa sem v januarju 1937 doživel izid Doma in sveta z omenjenim Kocbekovim člankom.

Povem najprej to, da je 1935. leta bil VII. kongres komunistične internacionale v Moskvi, ki je sklenil ustvarjati vsepovsod Ljudske fronte po zgledu francoske. Tam je nastopil mladi skojevec Boris Kidrič s predavanjem o

„Sodelovanju komunistov s katoličani v Sloveniji“. Tedaj tega nismo vedeli, zdaj vemo. S tem se je začelo z odobrenjem KI z infiltriranjem komunistov v legalne in predvsem katoliške „progressivne“ organizacije v Sloveniji.

To pa je bil tudi čas, ko se je po Hitlerjevem ustoličenju začel v vsej Evropi boj med komunizmom in fašizmom in je bil njun prvi spopad prav v Španiji. Francoski kulturni delavci so bili v veliki večini proti Frankovemu „fašističnemu“ vdoru iz Maroka v Španijo, tako Mauriac, Bernanos..., predvsem E. Mounier, izdajatelj „L'Esprita“, s katerim je imel tesne prijateljske zveze Kocbek. Mounier je predvsem dolžil krivde katoličane za njihovo „nazadnjaško in nekrščansko pojmovanje religije“, „zlorabo privilegijev“ itd. in je bil za sodelovanje katoličanov z marksisti.

Simpatije večine tudi slovenskih kulturnikov so bile vsaj začetkoma na strani „demokratskih republikancev“ in proti „upornikom“, ki so jim priskočili na pomoč nemški nacisti in laški fašisti. Ko pa se je vmešala v spor Kominternina — morda ga je celo pripravila, saj je Bela Kun prišel kot delegat KI v Španijo že pred izbruhom upora — in je papež Pij XI. izdal encikliko proti brezbožnemu komunizmu in proti sodelovanju katoličanov z njim (1937), je postalo katoličanom jasno, da gre za sovjetizacijo Špa-

nije in Evrope same. Danes tedanji ministri republikanske Španije sami priznavajo, da so bili „ministri Stalina“ (Hernández) in liberalec protifrankist Salvador Madariaga piše o „sovjetski revoluciji v Španiji“. In skupaj so španski škofje zavpili v svet dejstvo, da divja v Španiji preganjanje vere od brezbožnega komunizma. Sam veliki katoliški francoski pesnik Paul Claudel je napisal himnični spev tem španskim modernim mučencem zaradi preganjanja vere.

Kocbek je v svojem članku drugače gledal: „uporni španski generali so se uprli legalni vladi, da bi preprečili družbene reforme in zadržali razmah delovnega ljudstva in branili zoper ljudstvo

so svoje družbene privilegije...“ Če bi danes bral to Premišljevanje, bi morda rekel, da ima marsikaj prav, tako glede zatiranja Baskov in Kataloncev, fevdalnega gospodarstva Cerkve, obrambe vere s pomočjo nevernih muslimanov itd., kar se vidi sedaj po padcu Frankovega režima, toda tedaj je tako stališče pomenilo oporekanje celotni španski hierarhiji, posredno pa tudi vatikanski politiki (pisano sicer pred izidom enciklike) in ni brez vzroka povzбудilo sume, da je že plod tajnih kominternovskih navodil glede infiltracije, ki se jih morda Kocbek sam niti ni zavedal, pa se jih je zavedala katoliška založba in vodilna hierarhija pa tudi politiki.

Da so politiki razumeli tako pisanje kot infiltracijo komunizma po njihovi taktiki, mi je l. 1938 izjavil dr. Korošec sam, ko sem bil v gostih na njegovem rojstnem domu v Biserjanih (po njegovem shodu pri sv. Trojici) in sem ogledoval spominsko knjigo, ki so jo obiskovalci podpisovali; ko sem gledal podpis Franceta Vodnika in Eda Kocbeka, Koroščevega sofarana, mi je rekel: „Saj Kocbek ni komunist in ga dobro poznam, to vem, toda ko sem bil notranji minister, so mi moji moskovski zaupniki sporočili, da tam računajo tudi na Kocbeka na podlagi podatkov iz Pariza.“

V Parizu so Premišljevanje z zadovoljstvom sprejeli, posebno

baskovski katoliški filozof, pristaša sodelovanje katoličanov in marksistov, J. Bergamín. Prav tako ga je bila vesela španska republikanska ambasada, ki je nato njeega in ženo povabila na obisk „rdeče“ Španije. Prišla sta samo do Marseilla, ko se je Kocbek hitro vrnil „zavoljo nove revije“. Ni čudno, če je iz Pariza prišlo omenjeno „priporočilo“ v Moskvo.

Založba katoliško tiskovno društvo, ki je izdajalo Dom in svet, je od urednikov Koblarja in Stelleta zahtevalo predcenzuro in dominsvetovci so ustavili revijo, dokler se spor ne uredi. Terjali so svobodo duhovnega ustvarjanja. Nadaljevanje ni izšlo in ne vemo, kakšen bi bil rezultat. Pogajanja so trajala vse leto 1937. Seje dominsvetovcev so se vrstile in protipredlogi so sledili, tudi izjave, ki sem jih z drugimi vred podpisoval, v kolikor nisem bil odsoten. Videti je bilo, da ne bi samo založnici, ampak tudi sotrudnikom bilo prav, ko bi prišlo do sporazuma. Na zadnji skupni seji sta urednika že poročala, da založba in tudi teologi ne vztrajajo več na kakšni predcenzuri, predlagajo samo prostovoljno prijateljsko posvetovanje o kočljivih verskih zadevah s kakšnim teologom, kar bi bilo vsem prav.

In tedaj, ko je bilo videti, da je vse izravnano, je vstal Kocbek in rekel: „Ne gre za cenzuro, gre za ves sistem.“ Na to sva postala pozorna tako Velikonja kakor tu-

di jaz. Po seji smo šli proti ti-voliju Pregelj, Velikonja, Jalen in jaz in govorili o tem Kocbeko-
vem nastopu. Značilno je bilo, to je opazil Velikonja, da je Koc-
bek v pesmi v isti številki DS, kjer je priobčil Premišljevanje, napisal verz: „Le sijaj mi, sonce, le pojte mi, ptičke, / vse stvar-
stvo se mora na novo urediti.“ In to smo aplicirali na to izjavo. Kocbek sam pozneje priznava, da niso ti verzi v isti številki brez namena. Kocbeku je bilo revolu-
cionarstvo primarno in boj proti cenzuri samo pretveza, to smo ču-
tili vsi. Na tistem sprehodu smo še govorili, kako bi ohranili revijo in morda še pregovorili Koblarja, ki je bil v tej zadevi naj-
bolj umirjen in mu je res šlo za revijo in za duhovno svobodo, da prevzame revijo. Če bi ne hotel on, naj bi prevzel jaz in oni me bodo podprli. Nisem verjel mnogo v to literarno podporo, kajti tako Pregelj kot Velikonja sta bila že resnična invalida, toda s svojimi imeni bi stala za menoj.

Medtem pa je nenadoma in ne-pričakovano izšla Kocbekova nova revija Dejanje, še preden je bila zadeva z DS končana. Spominjam se, da sem sedel v kavarni Union z Doro in Tonetom Vodnikom, ko je prisedel Kocbek in zaupno pokazal zadnje pole postavljene Dejanja. Vsi trije so me nagovarjali, naj še jaz kaj prispevam. Nisem bil še prevzel uredništvo DS, ker sem še vedno upal na poravnavo s Koblarjem.

Pa vendar so me pregovorili, da sem dal Kocbeku prevod pesmi pesnika J. Hore, ki je nekaj dni nato že izšla v Dejanju.

Koblar je bil hud na tako rešitev krize, ki se je izvršila za njegovim hrbtom. Užaljen je bil. Morda bi se tedaj rešil DS še pod Koblarjevim uredništvom, da niso prišle vmes še druge intrige. Prof. Janez Logar je dr. Koblarju sporočil, da jaz še vedno računam na poravnavo in da sprejem uredništvo, ki mi ga je ponudila založba v primeru, da ne prevzame Koblar. Dobil pa sem po drugi osebi odgovor, naj „ne barantam z njegovim imenom“. Ker je Dejanje že izhajalo, sem sprejel uredništvo in iskal nove sotrudnike, v kolikor me stari niso podprli. In tu mi je največjo pomoč nudil — France Bevk, Jalen in nova „moja ekipa“ domin-svetovcev. Moralno je podprl nadaljevanje revije poslanik Izidor Cankar, Edi Kocbek pa mi je pisal pismo, v katerem me je imenoval „izdajavca generacije“.

Tako se je izvršil razkol pri Domu in svetu, kakor analogno prej pri Ljubljanskem zvonu, pri sindikalistih, na univerzi itd. Da ni šlo brez vmešavanja nove taktike KI, sem skoraj prepričan, kajti bral sem pozneje v nekem uradnem poročilu KP, da so med drugimi listi podprli tudi Dejanje (s citatom ta hip ne morem postreči), na drugi strani pa se zdi čudno, da se je Kocbeku tik pred vstopom v rdečo Španijo

naenkrat tako mudilo v Ljubljano „zaradi urejanja Dejanja“. Ne očitam zavestnega direktnega sodelovanja, pripuščam pa kakšno tajno posredno in morda nevtralnno podpiranje od strani tistih, ki so izvajali taktiko VII. kongresa KI v smislu Kidričevega infiltriranja v katoliške organizacije zlasti „progresivnih katoličanov“. S „progresom“ so komunisti imenovali vse, kar je šlo paralelno z njihovo revolucijo. Kocbek sam je priznal, da je „ta članek pripravljaj temelje za slovensko osvobodilno revolucijo med kristjani“.

Ta nazorna ločitev pri vodilni reviji katoličanov je imela velik kulturni pomen. Nasprotje med svetovnim komunizmom in evropsko krščansko civilizacijo je rodilo svetovno nasprotje, ki je dobilo izraz v papeški encikliki. Ta je odločilno vplivala na „ločitev duhov“ med Slovenci, med „desnico“ in „levico“. Ta ločitev je bila tako ostra, kakor jo nazorno izpovedujeta naslednji dve trditvi: filozof prof. France Veber je zapisal: „Komunizem predstavlja sovražnika št. 1 slovenskemu narodu“, Sperans-Kardelj pa mu je odvrnil: „Filozofija prof. Vebera je sovražnik št. 1 slovenskemu narodu“. Filozofija prof. Vebera pa je v knjigi Problem malega naroda, ki je bila povod teh izjav: krščanstvo. Tako je komunizem priznal krščanstvo za svojega glavnega nasprotnika že pred II. vojno,

Leta 1937 se je ustanovila Komunistična partija Slovenije. In prav istega leta je škof Jeglič govoril na shodu v Celju o dveh frontah, ki si stojita nasproti v Sloveniji, o brezbožni in katoliški, in je pozival mladino na odločnost in pripravljenost. Isto leto je nastopil tudi škof Rožman, ki mu je bilo od usode določeno, da v tej že izvršeni „ločitvi duhov“ vodi proti komunizmu načelno katoliško fronto.

Pripadniki „progresivnega“ krščanstva so večinoma šli v OF za voditelji Kocbekom, Fajfarjem in Brecljem. Ti so v njej imeli nalogo pripeljati „katoličane na pozicije osvobodilne fronte“. Prepričan sem, da je Kocbeka vodila na to pot njegova, kot sam pravi, „divja jeza na klerikalizem“, uporablja tudi besedo „obsedenost“. Jaz gledam v njem gorečnost pravega verskega reformatorja, verujočega, da v odločilnem trenutku zgodovine rešuje slovensko krščanstvo. Verjel je, da bo po revoluciji mogel kot enak partner s komunisti v pluralistični OF graditi novo, očiščeno katoliško skupnost v vseh ovir in okovov osvobojenem kulturnem in počlovečenem okolju. Pa je bil njegov prinos in pomoč progresivnih katoličanov samo za „vstajo“, samo za „komunistično strategijo“; da pa je moral kloniti v vsem pred Partijo in se odreči svojemu lastnemu „personalizmu“, podvreči se totalitarizmu, novi obliki fašizma v najhujši

izdaji. Prišli so ti „progresivni“ katoličani v tej „demokratični, protifašistični“ revoluciji v položaj brez izhoda: ali vstopiti v Komunistično partijo ali se spre-veči iz „progresivnega kristjana“ v „katoliškega reakcionarca“. Fajfar, Breclj in toliko drugih kristjanov je sprejelo članstvo komunistične partije, Kocbek pa je bil vržen na stranski tir in je danes deležen prav istih oznočb kakor mi v času njegovega disidentstva: reakcionar, kontrarevolucionar, izdajalec itd....

Danes pišejo komunisti (Javoršek-Brejc), da je bil Kocbek „razdiralen, negativen, rušilen“, Danes Kocbek tako piše o komunističnem totalitarizmu kot o „komunističnem neklerikalizmu“, o dobi v Sloveniji, da je „nekvalitetna in nekulturna, kakršne še nismo videli.“ V takšno pa je pomagal peljati on sam. V začetku revolucije je napisal, da „dela edinstveni poizkus sodelovanja katoličanov s komunisti,“ danes pa izjavlja nemškemu časnikarju, da „sodelovanje katoličanov s komunisti ni mogoče“ (Die Furche, 23. 8. 1975).

Ali je to drugače, kakor pa je papež Pij XI. l. 1937 zapisal v svoji okrožnici, ki jo je Kocbek omalovaževal in ne priznaval in nastopal proti?

Ali je bila potrebna ločitev katoličanov za ceno revolucije in toliko mrtvih in pobitih, tudi tistih 12.000 po vojni, ki jih Koc-

bek priznava, a se jih še ne pokesa?

Pač pa je dosegel zmago v svoji „divji jezi“ na slovenski klerikalizem, kajti danes ga ni več. Toda tega ni ubil on, temveč — preganjanje njegovega zaveznika — komunizma po španski metodi, ki je on tedaj ni videl — in pa — II. vatikanski cerkveni zbor.

Ta je uspel, da združi v svoji nenasilni duhovni revoluciji danes resnično progresivnih katoličanov — novo slovensko enotnost katoliškega izobraženstva in vsega naroda, ki ga je idejna ločitev pred drugo vojno povzročila.

Oprostite, da sem dal tako dolg odgovor na vaše vprašanje, pa morda ni nezanimivo in spada vsaj nekoliko tudi med moje osebne življenjske podatke.

(Bo še)

Pavel VI o obćilih

Ob 12. svetovnem dnevu družbenih obćil (30. aprila) je pozval papež katoličane, naj množična obćila bolj zavestno uporabljajo in prek pisem bralcev ter izbire ponudb izvajajo večji vpliv. Poudaril je: „Le velikodušno sodelovanje vseh vodi lahko k temu, da družbena obćila prenehajo z žal ne tako redkimi primeri, v katerih prevladuje nasilje, spolnost, neokus, samoljubje in nedopustni posebni interesi, in nudijo namesto tega hitre in stvarne informacije.“

Duma

Slišal sem pesem in čul sem glas pojoč,
glas moža, kot da je odgovor ženskemu glasu;
čul sem, kako je zvenelo moje srce.

Pesem moža in odgovor ženski pesmi:

Sredi poljan si in poješ mi pesem zeleno vso,
pesem vetra in vej in trave in sonca na travi,
pesem hitečih in pesem stoječih valov,
pesem srebrnih in pesem zlatih valov —
pesem potokov in pesem žit.

„Kakor s trakovi so zvezane s cestami tu vasi;
cerkev je dvignila glavo preko streh,
z viška motri nehanje ljudi pod seboj,
ure jim meri in delo deli.

Hiše so hišice, okna so okenca, nagelj iz oken
lije zelen se po steni, rdeče se peni
v soncu tihi ta slap —

znamenje fantom, ki hodijo mimo čez dan,
znamenje tajno za noč —“

poješ; in pisanih rut so vesele tvoje oči,
zdravih, rjavih lic in bisernobelega smeha,
kretenj oglatih in hoje nerodne in kmečkih zadreg;
kletve robate ušesu so tvojemu vino,
krepka primera — dala bi zanjo cekin.

Sredi poljan si in poješ mi pesem zeleno vso,
poješ in vabiš:

„Hrasti orjaki za poljem stoje in se z burjo borijo,
sanje stoletij vrhove jim zibljejo v daljnem šumenju,
vsake pomladi novina posluša skrivnosti davnine;
ti pa se mučiš v tujini in dušo dušiš —
jaz pa sem z rožami roža: pomešam se mednje —
mimo bi šel in me ne bi razbral iz mojih družic.“

Sredi poljan si in poješ mi pesem zeleno vso,
vriskaš in vabiš,
kličeš na kmete.

Glej in moj ponos se pne in pesem z njim,
drzno in smelo gleda tvoji pesmi v oči.
Tvoji pesmi jaz zoperstavim pesem mest,
pesem obzidanih cest in korakov, po tlaku hitečih,
ritem rok in ramén, ki dvigajo kamen in hlod,
takt železnic, pod zvezdami vsemi enak,
tok velerek, ki jim tovor in breme je dika,
žic brnenje, ki vežejo sever in jug
in vodijo glas zapada k ušesom iztoka.
(Rad nastavljam uho na drog brzozavjni:
v službi stoji nepremičen kurir, in poje in poje,
z motnim mrmranjem vesti spremljajoč, ki oddaja jih dalji —
pesnika srce pripeva tako idejam, hitečim
z dobe elektriko preko njegove glavé.)

Kje je tujina? Kako me duši?
Videl sem matere — kakor pri nas so bedele nad zibelko,
dete po njihovih nedrih za mlekom je tipalo;
videl može sem v borbi za trdi kruh
silne in mračne,
in za ljubezen; bil sem med njimi sam;
videl krvi sem naval,
strast in boj;
videl zemljó in zemljaka na grudi domači,
njemu bila je najdražja kot naša nam;
gledam zemljó — in lepa bila je kot naša,
vredna enake ljubezni kot naša;
videl sem hišo ob cesti in krenil sem vanjo popotnik —
vina in hleba dobil sem in dobro besedo,

šla mi je slast bolj od vina in hleba.
V vélikih mest valovanju bil sam sem val,
o, in moje srcé je utripalo
v taktu mogočnem, potisočerjenem;
v novo življenje planila je duša seljaka,
nova mu vera objela srce je utrujeno.
Videl sem čela: kot da jim pod kožo lazijo želve,
ali to misel jih je razrila tako;
videl sem lica: v njih brazde za seme bodočnosti;
roke so stroju stregle ves dan,
ali zvečer je zablislilo čelo to sajava,
in oko je krožilo po svetlih pokrajinah,
sanjalo smeje sanje bodočnosti,
spremljalo silne kretnje govornika
in verovalo za rod, ki še rojen ni...
Slišal sem bojni krik iz Mandžurije,
sredi Pariza čul sem odjek stoter.
Gledal sem dleto kiparja: z ljubeznijo
šlo kot poljub čez belino je mramora,
s skale narahlo je snov odpoljubljal,
plahoma v nji je življenje zavzdihnilo.
Videl sem misleca: pisal je zákone
ljudstvu ne zemskemu — zvezdam je kazal pot,
pa nesoglasje v vsemirju zasledil je,
novih svetov je zahteval njegov račun,
„Bodi!“ je rekel — in noč mu je dala nov svet...

Tu, tu se žile življenja stekajo,
pota vesoljstva tukaj se sekajo,
ljubim jih s hrupom in šumom, ta vélika mesta —
skoznje v svobodo gre, skoznje v bodočnost gre cesta...

*

Čul sem, kako je zvenelo moje srce:

Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš —
z oljem mu lečiš razpokano dlan,
shrambe mu polniš in vina mu vračaš za znoj,
daješ sena in otave za vola, ki vlačil je brano,
hodil pred plugom in družno potil se z oračem,
točiš cveticam v čaše medu, da pride čebela,
gnana od tajne skrbi spomladi na delo za božič;
ni gospodinje strah mrazov, zakaj nje družina

dvojno obleko ima, in čuješ na tnalu
trlice? In osnutek na stativah čaka že votka.
O, tam sveti duh razprostrl je krila nad mizo,
blažen je trud in blažen počitek družini.

Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti.
Ljubil sem jo. Kakor grudi deviške razgaljene
duhtelev pod soncem so njene poljane razpaljene;
potapljal sem se v valove njenih žit,
sam, sam s seboj, le z mislimi svojimi skrit
v molčeči družbi mladega hrepenenja,
mlad, mlad — to se pravi: v srcu vsega življenja.

In vsa širina je z mojimi sanjami snivala,
in nébes in gora sta mojim željám se odzivala;
škrjanček — pojoča raketa — je pesmi pršil:
je čul moje srce, od njega se peti učil?
Livada, si videla cvetje moje duše,
pa si ga posnela, okitila z njim svoje ruše?

Tvoja roka, moj otec, zemljé mi lepoto odpirala
in — čudo za čudom — zavese prirode odstirala;
ti kazal si njiv mi plodove, sprovajal me v les,
razkladal skrivnosti glasov in družine dreves,
in vedela sva, kje kosi mladijo, kje drozdi,
kod divji mož hodi, kje vilé se skrivajo v gozdi.

Na Gregorjevo — otec, še veš? — se ptički ženili so,
za šolskim vrtom v mejici gostili se, pili so;
midva preko ceste sva slušala... „Čuješ živ-živ?
To je ‚živio‘ — zdaj starešina je mládi napil.“
In ko razleteli se svatje iz meje so z vriščem,
povlekel si me za rokav in mi rekel, naj iščem.

Pa — s čudom še v srcu in strahoma — v mejo iskat sem šel,
za ptiči in njihovim pirom paberkovat sem šel:
in glej, tam po grmom, pod gabrovim — majhnih potic,
in sladkega vinca, rožičev, in fig, vseh slaščic.
„Pa ne bo jih nazaj več?“ — „Ne, to so vse tebi pustili,
kar ti si jim trosil pozimi, so zdaj ti vrnili.“ — — —

O rodni dom, o hiše očetove streha ti!
Siromaku si grad in popotniku v dalji uteha ti:
golob izpod tujega néba trepeče nazaj,

hrepenenje mu je pokazalo i pot i kraj;
kaj lastovka v južnem poletju strpeti ne more?
Na gnezdo spomin jo nese čez morje, čez gore.

Golobje nad hišo gorečo omamljeni krožijo...
moje misli nad rodino pusto osamljene tožijo...
Siv dan je prišel; razšli smo se vprek in v šir,
kamor gnala je sila življenja in srca nemir;
ostale pod streho so lastovke v varnem zavetju —
med nas je usekalo in nas razteplo po sveti...

Mladost je zdaj moja bujno glavó povesila,
a misel se tajna je v ptico podnebno vtelesila,
zdaj bila je orel, ki so mu peruti vihar,
ni bila golob več, ki obletava požar,
oči so mu bliski, hiteči v temino-daljino,
iskale, našle so; ne doma; vse več: domovino...

Hodil po zemlji sem naši in pil nje bolesti.

Sveta si, zemlja, in blagor mu, komur plodiš; —
ali poljane poznam — čigave so v soncu bleščeče?
Pustil si plug in motiko, v zemljó se zalezal,
starec, in križ ti na grobu rjaví in poveša se;
sin tvoj zaril se je živ pod zemljó — v Ameriki koplje,
v rovu še zarja poljan mu mračne misli obseva,
sin njegov več ne bo jih poznal, ne sanjal o njih.

Čul sem vdovice jok:

„Moj Máte, jó, moj Mate!“

Pel je véliki zvon —

„Moj Máte, jó, moj Mate!“

Hamburk, Hamburk! kliče ji zvon...
tam ji v smrt omahnil je sin,
solze nobene biló ni za njim,
znamenja ni za grob njegov.

Hamburk! — Misel ji blodi okrog,
pa ne ve, kam naj poleti,
kje se naj na grob spusti,
da potoči nanj solzó.

Da sem takrat bil bog,

— „Moj Máte, jó, moj Mate!“

vzkliknil bil v grob bi njegov:

„Moj Máte, vstani, Mate!“

Hamburk, Hamburk! — Vélíki zvon
poje ji, bije,
toži, vpije,
pada trdó na njeno glavó.

Hamburk, Hamburk! — pada črnó.
meša se, lije,
vse ovije
v svojo motnjavo, zemljó in nebó.

Da si takrat bil, Bog,
— „Moj Máte, jó, moj Mate!“
vzkliknil bil v grob bi njegov:
„Moj Máte, vstani, Mate!“

Pa so ramena in pleča kot skale,
tilnik — naloži mu breme nasilnik —
nosil ga bo in ne bo se krivil;
pa so srca tiha in močna —
njihov ponos je brez besed;
pa so možjé —
kot da se niso rodili iz matere,
kot da goram se iz bokov izvili so:
morajo v svet, in tujina se diči
z deli njihovih rok;
tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji
so nam izginili — več ne doseže jih
naše oko...

Kje, domovina, si? Ali na poljih teh?
Še pod Triglavom, okrog Karavank?
Ali po plavžih si, ali po rudnikih?
Tú? Preko mórja? In ni ti mejá?

Hotel nekdam sem, da bi se razširila,
da bi razpela svoj krog čez zemljo —
glej, in zdaj vidim: silna, brezmejna si,
v daljo kot seme razsipaš svoj plod.

Boš jih kot lastovke k sebi priklicala?
Kakor golobe prizvala pod krov?
Ali jih tuja bo slava premamila

in jih nikoli več k tebi ne bo?

Kje, domovina si? Ali na poljih teh?

Še pod Triglavom, okrog Karavank?

Ali po plavžih si, ali po rudnikih?

Tu? Preko mórja? In ni ti meja?

Slutim te, čutim te. Sanja poetova

letala dolgo je let nad teboj,

gledala, slušala, plakala, upala,

izpraševala za tvojo skrivnost.

Školjka na morskem se dnu razbolela je,

v biser je stisnila svojo vso bol —

srce poeta — kaj v tebi se zbralo je?

Srce poeta — od nje si bolnó.

Duma: v ruščini misel, premišljevanje, v ukrajinščini zamišljena, otožna ljudska pesem. O ideji „Dume“ je dejal pesnik Izidorju Cankarju v Obiskih: „V ‚Dumi‘ sem hotel pogledati domov z jasnim očesom in čutečim srcem: zato sem vpeljal dva glasova. Trezno sem hotel pregledati vse, kar je našega, mizerijo in veličino, nato pa preko romantike (ženski glas) in kozmopolitizma (moški glas) delati dalje.“

Pesem je zgrajena iz dveh delov, katerih razporeditev je nakazana v prvih treh verzih: v prvem delu razmišljanje o domovini kot glas moža in odgovor ženskemu glasu, v drugem, kako o istem predmetu zveni pesniško srce. Ženska pesem, ki jo povzema moški (deloma dobessedno, deloma samo po vsebini), proslavlja lepoto in idiličnost slovenske zemlje in življenje na kmetih ter vabi nazaj v prvotno, preprosto življenje. Tej pesmi postavlja moški glas nasproti mogočno pesem sveta in bogatega, „potisočerjenega“ življenja v tem svetu, pesem tehnike, umetnosti in znanosti, pesem vsečloveške povezanosti, aktivnosti in prizadevanja za napredek. To je prvi del.

V drugem delu (Čul sem, kako je zvenelo moje srce) se isto nasprotje ponovi, le da z večjo pesnikovo soprizadevnostjo in zato poglobljeno. Ženski pesmi o lepoti naše zemlje ustreza tu pesnikov spomin na otroška leta in na očetovo hišo, stopnjujoč se v živo in zavestno ljubezen do domovine (Hodil po zemlji sem naši in pil nje prelesti). Moška pesem o tujem svetu pa sedaj v pesnikovem srcu zazveni kot bol nad tragičnostjo naše povezanosti s tem svetom, našega izseljevanja, ki je v nemali meri naše narodno odmiranje (Hodil po zemlji sem naši in pil nje bolesti).

Glede na obliko in pesniški izraz je pesnitev izredno bogata: slikovit, živa beseda, polna konkretnih podrobnosti, s katero je prikazano življenje na kmetih v ženski pesmi in življenje v mestu v pesmi moža, oboje v svobodnih whitmanskih ritmih, zgoščeno, postavljajoč samo najznačilnejša dejstva ob dejstva, ki pa se združujejo v sliko, ki jo odlikujeta stvarnost in nazornost; ženska pesem v širokih ritmih, kakor je široka brezčasnost življenja v naravi — pesem moža v odsekanih, gnetočih se drug v drugega, kakor je življenje v mestu; mogočni sklepní akord, ko se iz prejšnje, svobodne ritmike in svobodnih, nerimanih verzov dvigne na koncu slavošpev mestu kot nositelju napredka in s svojimi rimami učinkovito zaključí prvi del (Tu, tu se sile življenja stekajo...).

V drugem delu se pesnik še enkrat vrne k lepotam domačega podežela, kakor da se mu obujajo v spominu vse nove in nove podrobnosti, najprej v enaki lagodnosti prostega stiha kakor v prvem delu, ko pa se mu vse zgosti v čisto oseben spomin iz detinstva, privzame verz tako po svojem notranjem bogastvu, po slikovitosti izraza, kakor tudi po obliki moč in sijaj, ki uvršča te kitice med vrhove Župančičeve in sploh slovenske pesmi; v zaključnem delu se pesnik odpove okrasu rim, le v pretresljivem posnemanju mrtvaškega zvona jih deloma uporablja; v končnih kiticah pa se mu prej prosti ritem prelíje v melodijo slovenske ljudske pesmi, tako da pesnitev, ki vsebinsko zajema našo zemljo v širini in globini kakor nobena druga, tudi oblikovno izzvenci kot pesem te zemlje.

Korenine oporečništva

Zanimivo je spoznanje, ki postaja poznavalcem razmer zadnji čas vedno bolj jasno, da so korenine oporečništva v Sovjetski zvezi verske, ne politične. Konec aprila je rekel v Turinu sovjetski disident general Grigorjenko: „Oporečništvo v Sovjetski zvezi sestavlja enotno fronto, a v njej lahko razpoznamo različne prvine; najvažnejša je verska.“

To je potrdil iste dni v Gorici drug ruski disident Evgenij Vagin. Povedal je, da je pripadal v Leningradu klubu kakšnih 30 mladih ljudi, ki so se sestajali in prebirali pa-

peške okrožnice in sveto pismo, posebno še evangelije, ter ob njih debatirali. Tajna policija jih je po treh letih odkrila in aretirala. Vagin je prebil v kazenskem taborišču 8 let. Tam se je njegova vera samo še utrdila: prišel je v stik s številnimi jetniki, ki so bili prav tako kot on kaznovani zaradi iskanja duhovnih vrednot mimo marksističnega materializma.

Vagin je pozval Zahod, naj moralno podpre sovjetske oporečnike. Ta podpora je lahko zelo učinkovita, saj sovjetskim voditeljem ni vseeno, kako Zahod o njih piše.

Skusnje in želje laikov ob zakramentu sprave

Spoved je srečanje z Bogom. Velikokrat pa je doživetje tega srečanja odvisno od načina in oblike spovedi. Spoved je nekaj najbolj osebnega, nekaj, kar posega globoko v našo notranjost. Prav iz tega pa izhajajo številne želje, ki so si mnogokrat zelo nasprotujoče. Večina od njih pa gotovo izhaja iz ene same želje po doživetju Boga in njegovega odrešenja.

Naše življenje je napolnjeno s problemi, naša pot nenehoma zavija na daljša in krajša stranpota, zahajamo v konflikte, ki nas težijo, ki nam hromijo življenjski polet. Gorje tistim, ki nimajo nikogar, s komer bi lahko porazdelili teža bremena. Kristjani imamo duhovnika, ki nas poslušša zaradi ljubezni Kristusa, ki nikoli človeka ne izda, nikoli ne očita, nikoli ne obsoja in ki lahko reče: „Pojdi v miru, odpuščeni so ti tvoji grehi.“ In če smo vsaj enkrat v življenju odšli od spovedi z občutkom, da smo se na novo rodili, potem smo začutili, da je spoved v resnici izreden dar božji. Tega pa ne bomo doživeli, če bomo videli v spovedi samo suhoparno in dvakrat letno „obvezno naštevanje grehov“.

Spoved je pogovor in razmišljanje

o življenju, soočenje našega subjektivnega gledanja z objektivnostjo duhovnika, analiza vzrokov naših negativnih dejanj in iskanje naše poti k izboljšanju in spreobrnitvi. Velikokrat nas edino spoved pripravi do tega, da povemo to, kar bi sicer nikdar ne dali iz sebe, toda ravno to nas osreči in nam pomaga k naši osebni prenovi.

Prava spoved je napor in veselje. Človeku ustreza, da izreče svojo krivdo tudi, če se še tako boji. Vsi poznamo te radosti. Po mnenju nekaterih je spoved prav danes eden najvažnejših in najpotrebnejših zakramentov spricho stisk stehnziranega sodobnega človeka.

Čeprav marsikdo zaradi tako odkritega odpiranja notranjosti ne želi, da bi ga duhovnik poznal, vendar je danes zaradi poglobljenega gledanja na spoved vedno več ljudi, ki se žele pogovarjati v okviru spovedi z duhovnikom izven spovednice, v spovednih kabinetih ali moderneje urejenih spovednicah, vsekakor pa iz oči v oči, z duhovnikom, ki jih pozna in padce presoja glede na celotno življenje, ne pa samo na ozek izsek.

Morda je prav, da si danes pokličemo v spomin, da včasih spo-

ved vsega tega ni dala. Spovedi za mnoge niso bile take, da bi zagotavljale nemoten in zdrav razvoj vernika. Bilo je morda preveč dresiranja v otroški dobi, mučnega naštevanja velikih in malih grehov, predvsem pa strahu pred spovedjo. Ni dovolj netila vneme za pravo versko življenje, bila je le preveč dolžnost. Tudi sama odveza ni porinila človeka naprej h konkretno vrednejšim dejanjem. Kolikokrat je bilo zato upravičen očitke, da se kristjani spovedujejo, potem pa grešijo naprej do prihodnje spovedi.

Včasih se ni bilo mogoče pogovoriti z duhovnikom kot danes, tudi danes se marsikomu zdi, da duhovniki za nas nimajo časa, da morda celo ne spovedujejo radi.

Nasprotno pa se tudi mi velikokrat ne čutimo krive, ker se ne zavedamo, da smo prizadeli neko osebno ljubezen, ne le proti človeku, temveč tudi proti Bogu. Zaradi tega ne čutimo potrebe po spovedi, pogovoru in spreobrnjenju. In če nam duhovnik ne pomaga odpreti slepih oči naših src, ne bomo nikoli lačni in žejni pravice in ne bomo doživeli, da bi nam Bog dal svoje žive vode.

Kaj torej želimo? Težko bomo povedali, kajti naše želje so si tako nasprotujoče, kakor smo si ljudje med seboj različni. Želimo si, da bi za nas spoved bila to, kar mora biti: srečanje s Kristusom in po njem z Očetom, ki ga je Kristus prikazal kot dobrega

Očeta. Ko so sodobniki Jezusa iz Nazareta prišli z njim v stik, so se korenito spremenili. Kako se pa mi spremenimo po spovedi?

Želimo si, da se nas dotakne sprememba. Na spoved naj bi se pripravili z molitvijo, pa ne le z „očenaši“, ampak z osebnim pogovorom z Bogom kot z velikim, najintimnejšim prijateljem. Pri tem bomo seveda v bistvu molili očenaš, a s svojimi besedami.

Ker je greh res tako zlo, ga moramo preganjati bolj resno. Želimo si najti spovednika, ki nam z duhovnega stališča nekaj da. Vsi smo neprestano potrebni spodbude.

Želimo si, da bi se z duhovnikom lahko pogovorili. Želimo si, da bi nas razumel in se znal poglobiti v našo notranjost in da bi si zato predvsem vzela čas, kajti naša notranjost je zapletena in težko jo je dešifrirati v nekaj minutah, še težje pa je v tem kratkem času res priti Bogu naproti. Vemo pa, da so med nami taki, ki se nikoli ali pa vsaj v določenih obdobjih ne želijo ali pa se ne morejo odkrivati.

Želimo normalnega pogovora sedé za mizo, nekatere pa le klečanje pripravi k odprtosti do Boga: „Pred Bogom se kleči!“ Ponekod so že preurejene spovednice, celo spovedni kabineti. Marsikomu pa še vedno pomeni veliko le spovedovanje v temi in pod pogojem anonimnosti in pravijo, da morejo le tako biti bolj iskreni. Navada spovedi iz oči v

oči pa nam bo morda nekega dne pomagala, da se ne bomo bali srečati se z duhovnikom, ko se bo približal naši bolniški postelji.

Želimo vzgajanja otrok in mladincev za spoved, obenem pa se bojimo, da jih ne bi kaj oddaljevalo od spovedi in od vere. Želimo, da se v tihoti pripravljamo na spoved, po drugi strani pa smo tudi zadovoljni, če se dobro pripravimo ob skupni pripravi.

In nazadnje želimo še veliko malenkosti, ki pa za marsikoga niso malenkosti: da bi bile spovednice označene z imeni in urami, kdaj se v njih spoveduje, da

bo spovednik, kadar bo nepričakovano odsoten, o tem ljudi obvestil, morda z listkom na spovednici, da bo spoved pred mašo in po maši.

To so morda malenkosti, vendar bi nas vse to prepričalo, da duhovnik čuti do vernikov in njihovega duhovnega življenja resnično odgovornost.

Sprejemamo vse možne oblike in tudi zunanje izboljšave, če bo to koristilo vsebini. Duhovniki, pomagajte ljudem pri procesu premostitve od prevelike zavrstiti do bolj naravnih človeških odnosov!

Prireditve letošnjega leta nosijo v sebi spomin na tridesetletnico prihoda slovenske politične emigracije v Argentino. Veseli smo, da nas je Bog rešil iz goreče domovine in omogočil življenje v svobodi in miru v tej deželi. Z njegovo pomočjo smo uredili slovenske službe božje ob dušnih pastirjih, šole in drugo življenje v naših slovenskih domovih ter ohranili važen dejavnik našega verskega in kulturnega življenja: naše slovensko časopisje.

Ob teh uspehih ne smemo mirovati, temveč se izpopolnjevati: utrjevati moramo vero v Boga in njegovo previdnost, ki čuje nad nami v vseh težavah. Oklepati se moramo Boga v molitvi in evharističnem življenju. Skrbeti moramo za soliden pouk, da rešujemo probleme sedanjega časa v smislu krščanskega nazora.

Smemo in moramo skrbeti za razvedrilo in iskati v njem človeško tolažbo. Paziti pa moramo, da se naše prireditve ne poplitvijo in tako delajo škodo mladim in starim. Deželi, ki nam je dala zatočišče, posredujmo naše kulturne dobrine, ki smo jih najprej sami ohranili in utrdili; prav te so tudi soliden temelj ohranitve naše skupnosti. Modro naj se vrstijo kulturne in zabavne prireditve v času, ki ga prostovoljno držijo odbori po domovih in prireditelji.

Če bomo skrbno ohranili naše slovenske službe božje, prav urejeno življenje po naših domovih in naše časopisje, bomo ohranili tri važne stebre našega življenja v bodočnosti.

Msgr. A. Orehar v Slovenskem domu v San Martinu (21. 5. 1978)

Johan Bojer — Božo Vodušek

Tretja knjiga

1

Morten Kvidal je bil končno pripravljen, da odpotuje domov. Neke nedelje je hodil med stariimi naseljenci okrog in se poslavljaj. Pomladno delo na poljih je bilo za letos opravljeno. In napravil si je sam zase majhno leseno kočo. Vendar pa naj bi zdaj Simen prevzel vse skupaj za eno ali dve leti. Tudi pri sosedih so razbijali in žagali. Pri Ani pa je bila nova kočica že dogotovljena, njej so pomagali tovariši.

Morten je bil danes bled. Bilo je toliko stvari, ki so ga zadrževale. Zdaj se je življenje tukaj šele prav začinjalo. Konji in stroji, zmeraj več zemlje za krčenje, kmalu bo stekla cesta, mogoče nekega dne železnica, tudi mesto lahko nastane, veliki obrati, bogastvo. In vendar, domotožje, ki je neprestano tlelo v vseh teh letih — ni se mu mogel več dalje

ustavljati. Naj je bilo še tako neumno, moral je odtod. Moral je, moral je videti Kvidal in mater.

„Le kako se moreš spomniti take neumnosti,“ mu je rekel učitelj. „Ti, ki si tukaj že majhen kralj! In zdaj, ko se godba šele prav pričinja.“

„Ali naj pozdravim tvoje starše?“

„Ne, prav zares ti jih ni treba.“

„Ali si pameten, človek? Torej naj ne pozdravim tvojega očeta in tvoje matere?“

„Ne, čemu? Povej starima, kar hočeš, ampak od mene ju nikakor ne pozdravljaj.“

Morten je zmajeval z glavo, ko je odhajal. Vsi, ki so se izselili sem, so bolj ali manj trpeli od domotožja. Le Jo Berg je bil vzvišen nad takimi neumnostmi. Kaj pa, če ni bilo to zato, ker je vedno jasneje in jasneje spoznaval, da je bilo mučenje samo bahaštvo. Oče in mati sta

imela morebiti prav. Iz njega ne bo nikoli ničesar pravega. Zdaj pa sta hodila domá okrog in sta imela vsak dan bolj in bolj prav. In potem naj jima celo še pošilja pozdrave.

Ana je sedela v novi koči in šivala, in ko je prišel Morten, ji je zažarel obraz. Bilo je nekaj velikega, po vsem tem, kar je prestala v poslednjem času, preseliti se iz temne ilovnate kože v tako hišo, kjer je lilo toliko svetlobe skozi visoka okna. Pod, strop in stene so bile iz ostruženega lesa in tako sveže je dišalo, da je bilo kar lahko dihati. Na njenih temnih laseh so se pojavljale sive proge, obraz je bil vel. Ali ko je vprašal, ali naj sporoči v domovini kake pozdrave, se je zdelo, kakor bi ji zažarel v očeh blesk mladosti.

„Seveda pozdravi, Morten...!“ Nekaj časa je gledala predse, potem pa se je proseče ozrla nanj. „Ampak stori mi uslugo! Ne pripoveduj preveč, kako je s Perom!“

Govorila sta nekoliko časa. Povedala je, da je oddala farmo Kalu za polovico pridelka. „Ampak tako žalostno je, da odhajaš, Morten. Vedno bolj redki smo ti, ki smo prišli prvi semkaj. Moraš se gotovo vrniti!“

Seveda je bilo težko hoditi tako okrog in poslavljalji se. Ali opazil je, da tudi drugim ni bilo tako lahko. Spet so izgubili človeka, ki so mu zaupali. Anton Noreng mu je zaupal, da ima nevesto. Eno izmed rdečelasih Irče-

vih hčera. Kmalu se bosta poročila. In prosil ga je, naj pozdravi očeta in mater in jima pove, da je končno odrastel v moža.

Elza in Ola sta sedela v koči in se sklanjala nad neko knjigo. Ozrla sta se in se dvignila. „Ali berete sveto pismo?“ je rekel Morten. „Ne, angleško slovnico bereva,“ je odgovoril Ola. „Saj moram imeti vendar kaj koristi od tega, da je moja žena tako učena.“

„Le poglej,“ si je mislil Morten. „Tukaj gre v pravem tiru. Nekega dne bo Elza še zmagala.“

Elza ni imela nikomur pošiljati pozdrave, da, pač, domači pokrajini, Hribom in jezerom. Vzdihnila je in se poskušala nasmejati. Ola mu je dal petdeset dolarjev in ga prosil, naj jih izroči njegovim starim staršem. Tako dolgo se je treba odločati, preden človek sede in piše.

Spremil ga je iz hiše in šel z njim nekoliko korakov. In ko mu je za slovo ponudil roko, je boječe pogledal Mortena in ga prosil: „In ne pripoveduj preveč slabe-ga o meni.“

Morten mu je stisnil roko in odšel s hitrim korakom. Čut časti nasproti znancem v domovini, o pač, Morten ga je dobro poznal.

Ko je prišel h Kalu Skaretu, se je nehote začudil, kako je tukaj vse toliko bolj napredovalo kakor pri drugih. Novi skedenj je bil dvakrat tako velik in v različnih pregrajah je kar mrgolelo prašičev, rumenih, črnih in

pisanih. V drugih so bile kokoši, race, gosi, purani. Vseповsod je krulilo, gagalo in kokodakalo.

Kje pač naj bi iskal Kala drugje kakor pri konjih? Prav zdaj jih je stari s fantoma skušal krotiti za skednjem. Oluf je jahal na enem in ga skušal privaditi uzdi. Ali rjava žival se je vzpenjala, se sunkoma obračala in ga hotela je vreči s sebe. Kal je drugega nalahno vpregel in se vozil z njim. Ali konj je suval z nogami na vse strani in se skušal oprostiti. Karen je stala na pragu kočice in vpila, dekleti sta vriščali, Anders je stal z rokami v žepih in užival predstavo. „He, Morten prihaja,“ je zaklical Kal in zdaj mu je bilo še težje krotiti konja. Da, da, da. Ali je mogel kaj zato, da mu je z dvema takima zverinama vse skupaj zrastle čez glavo? „Primita jih in jih peljita v hlev!“ je rekel fantoma. „Ne morem več.“

Nikomur ni povedal, čemu je tolikokrat sedel zadaj v hlevu in opazoval vročekrvni živali. Spominjali sta ga na lastno mladost. Tudi on je bil tako divji — nekoč. In premišljal je, kaj vse je nosil in trpel v teh dolgih letih. Zdaj se mu je zdelo, kakor da se onadva ozirata nanj in mu govorita: „Odslej bova vlekla in nosila zate, Kal, dokler boš živ.“

Bilo je pravo slovo. Karen je skuhalo kavo in se ves čas potihem jokala. „Ne, da te res izgubimo, Morten. Da, pa saj moraš

domov. In pojdi in poglej malo v Skaret — kako je zdaj tam.“

Ampak Pavlina, najstarejša hči, je bila tako bleda in je imela črno obrobljene oči. Seveda, da se je materin ljubljencek obrnil k Irki, ni bilo čisto v redu.

Vsi trije moški so ga spremlili nekoliko korakov. „Pozdravi znance in še posebej Martina Rönningana,“ sta mu naročila fantata. Mala Siri je pritekla za njim z dolarjem v roki. Izvalile so ji ga v zadnjem času njene tri kokoši in Morten naj ga da šepavi Ani iz Aase, če še živi. Ali najdlje ga je spremil Kal.

Morten je vedel, da ima nekaj posebnega na srcu. In končno se je ustavil in potegnil iz žepa desetdolarski bankovec. „Za ta denar kupi nekaj kave in sladkorja ženi mojega brata,“ je rekel, „in mogoče bo še ostalo za pipo tobaka Siverju. Bog ve, ali je zgoraj v Skaretu zdaj kaj bolje, kakor je bilo ob mojem času.“

Ko pa sta se že poslovila, je spet dohitel Mortena in šel z njim počasi še nekaj korakov. Očividno še zmeraj ni povedal tega, kar je imel pravzaprav na srcu. Stopal je poleg Mortena in se kremžil v sonce in prerijo. Nazadnje je spraval iz sebe tole vprašanje: Ali Morten misli, da zelo veliko stane iti v semenišče?

Morten se je nasmehljaj in dejal, da prav poceni menda res ne bo.

Da, zares. To je namreč s tem

vražjim fantom, Olufom. Ta falot ima pač tako dobro glavo. Sicer pa je moral Kal odkritosrčno in pošteno priznati, da sam toliko let ni bil v nobeni cerkvi, in vendar je Bog tako dobro poskrbel zanj, da se ne more pritoževati. Tako, torej ni nič preveč, če eden izmed njegovih fantov postane župnik.

„Da, zares tako lahko Bogu nekaj povrneš,“ je rekel Morten in se ni smehljajal.

Prav isto je čutil Kal. Seveda bo ta ali oni rekel, naj vendar rajši porabi denar za hišo in stroje in konje. Ali njegova žena in on sta bila zadovoljna s tem, kakor je bilo. „Sicer je pa Karen

tista, ki to hoče! Meni... meni se zdi kar skoraj preveč za takega preprostega moža, kakor sem, imeti župnika za sina.“

Morten se je smehljajal. S Kalom je bilo zmeraj enako. Če je sam kaj želel, je zmeraj željo zavračal na Karen. In nikoli ni pozabil tistega trenutka, ko sta se končno ločila. Prvikrat je videl Kala v tako veliki zadregi. Večkrat se je okrenil in gledal za njim, kako je krevsal prek ravnine ves pretegnjen in vegast od težkih bremen tam v stari domovini in tukaj, vendar žilav in nepremagljiv na duši in na telesu. Z Bogom, Kal!

(Bo še)

Beguncev vedno več

Visoki komisariat Združenih narodov za begunce v Ženevi je aprila letos poudaril v svojem poročilu o delu v preteklem letu, da je v teku lanskega leta število beguncev spet občutno naraslo. Begunstvo predstavlja veliko nesrečo za ljudi, ki morajo največkrat vse pustiti v svoji domovini, da bi si rešili le golo življenje. Obenem pa pomeni čisto breme za države, v katere se begunci zatečejo. OZN je zato ustanovila poseben organ za usklajevanje pomoči beguncem.

Na azijskem jugovzhodu je zapustilo Vietnam, Laos in Kambodžo okoli 800.000 ljudi, nekateri po morju, drugi po suhem. Nekateri od teh so sprejele ZDA, Francija, Kanada,

Avstralija in Japonska. Vendar reka beguncev ne pojenja in pred sosednje države se postavljajo nove naloge, ki jim niso kos. Zadnje mesce so valovi beguncev v Libanonu.

O zelo velikem številu beguncev poročajo iz Zaira v Afriki. Tja se je zateklo okoli 510.000 beguncev iz sosednje Angole. V afriški državi Tanzaniji je nad 170.000 beguncev iz Mozambika, Burundija, Ewande in Ugande. V Swazilandu je 150.000 beguncev iz Južne Afrike, v Ugandi pa nad 118.000 iz Rwande in Zaira. Okoli 100.000 Etiopcev je pribežalo v Sudan.

Na Portugalsko se je moralo vrniti okoli milijon izseljencev iz afriških držav Mozambika in Angole.

SVETOVNE NOVICE

Pomembnost Tomaževega nauka za duhovniško vzgojo

Neminljiv pomen nauka sv. Tomaža Akvinskega za umsko in duhovno vzgojo bodočih duhovnikov poudarja najnovejša številka revije Seminarium, ki jo izdaja papeška kongregacija za krščansko vzgojo. Izšla je pred letošnjim dnevom duhovnih poklicev in ima več člankov o Tomažu Akvinskem z ozirom na oblikovanje duhovnikov.

Neuspeh krščanskega modernizma na Holandskem

Po koncilu, nekako pred 10 leti, so teologi in katoličani v Holandiji skorajda očarali tista gibanja in ljudi v katoliškem svetu, ki so bili nagnjeni k sanjavnosti in preveč romantičnim ter nestvarnim pojmovanjem krščanstva in katolištva. Holandstvo je za kako leto zajelo nekatere v Sloveniji, ki so prek verskega tiska in raznih glasil do utrujenosti oznanjali holandsko modo in oporečništvo.

Že takrat so se nekateri spraševali, če Slovenci nimamo res nobene vrednega krščanskega in verskega izročila, iz katerega naj bi prvenstveno zajemali, da je treba segati ravno po pojavih v holandski porabniški družbi, po katerih naj si tudi sami posodobimo vero..

Po 10 letih se v sami Holandiji zares kaže neuspeh modernistične mode, ki je težila po zatrtju občutka za sveto in skrivnostno. V deželi s 13,8 milijoni prebivalcev je katoličanov 40,4%, to je okroglo 5 milijonov. Od teh jih prihaja k nedeljski maši le 29,8%. Dve leti nazaj je bilo krščenih samo 90,4% katoliških otrok, leto poprej pa še 94,4%.

To bi bil lahko dober nauk vsem tistim, ki se hočejo neprestano „odpirati“ svetu in razsvetljevati svoje „zaostale“ in „nerazgledane“ rojake.

Iz papeškega letopisa 1978

Papeški letopis 1978 poroča, da je zdaj v Cerkvi 132 kardinalov, 2282 rednih škofov, 1986 naslovnih škofov, 102 prelaturi, 21 samosvojih opatij, 11 apostolskih administratur, 19 apostolskih eksarhatov, 76 apostolskih vikariatov, 97 pravno ustanovljenih škofovskih konferenc (zvez). V letu 1977 je papež imenoval 154 novih nadškofov in škofov.

V katoliški Cerkvi je 221 različnih moških redovnih družb papeškega prava (250.880 članov) in 1176 ženskih redovnih družb (770.000 članic).

Lani je Vatikan navezal diplomatske stike z 2 državama: z Ljudsko republiko Kongo in s Papua —

Novo Gvinejo. V Rimu je zdaj 16 papeških univerz, fakultet in atenejev, pa svetu pa 47 katoliških univerz ter 35 cerkvenih teoloških fakultet poleg 34 teoloških fakultet, ki so del državnih univerz.

Mnenje avstralskih žena

Avstralska zvezna vlada je med ženami izvedla anketo o vprašanju, ali so rajši zaposlene v poklicih ali pa gospodinje in družinske matere. Večina se je odločila za drugo in to celo v primeru, če bi bila poklicna zaposlitev povezana s posebnim uspehom. Kakor drugod po svetu pa tudi Avstralke želijo uživati enakopravnost in izkoristiti možnosti izobraževanja in osebne spolnitve. Pri tem pa večina misli, da je njihovo glavno poslanstvo zvestoba družinskemu življenju.

Katoliška Cerkev v skandinavskih državah

Skandinavske države so po veliki večini protestanovtske dežele in katolicizmu nenaklonjene. Število katoličanov je majhno. Zato so bile te države (Danska, Norveška, Švedska, Finska in Islandija) do zadnjega časa misijonsko ozemlje. Sedaj pa je apostolski sedež ukinil misijonski značaj katoliške Cerkve v teh državah in ima sedaj tam Cerkev polnopraven položaj. Število katoličanov v navedenih državah pa je naslednje: Danska, 26.725 vernikov in 115 duhovnikov; Finska, 3.197 vernikov z 18 duhovniki; Islandija, 1340

vernikov z 18 duhovniki; Norveška, 11.713 vernikov z 59 duhovniki in Švedska, 74.117 vernikov z 97 duhovniki.

Zavrtnjena ponudba

Vladni odbor na Škotskem, kjer imajo protestanti veliko večino, je zavrnil ponudbo nekega bogatega Škota, ki se je izselil v Kanado in je določil v oporoki več študijskih podpor za škotske dijake pod pogojem, da ti niso katoličani ali otroci katoliških staršev. Vladni odbor je smatral ta pogoj za žaljiv in nesprejemljiv, kar je vzbudilo splošno pozornost, kajti škotka protestantska Cerkev do zadnjega časa ni bila naklonjena katoliški Cerkvi in ta nenaklonjenost se je kazala tudi pri vladnih organih.

Katoliški tisk na Japonskem

Na Japonskem živi med 90 milijoni prebivalcev samo 400.000 katoličanov. Naklada katoliškega tiska pa je presenetljivo visoka. Škofovska konferenca izdaja tednik z naklado 13.000 izvodov, 12 škofij izdaja mesečnike z naklado med 10 in 15 tisoč izvodov. Tem je treba prišteti še 7 katoliških mesečnikov s povprečno naklado 20.000, tednik z naslovom „Sveto pismo in liturgija“ pa dosega naklado 80.000. Vse pa prekaša Vodnik skozi televizijske oddaje. Izhaja enkrat na mesec v 150.000 izvodih. Namenjen je predvsem nekatoličanom. Poseben časopis za otroke ima 20.000 izvodov.

Katolikih založb je 9. Med temi jih 5 pripada redovnim skupnostim. Mesečno izdajo 25 knjig s povprečno naklado 5.7000 izvodov.

Niso več spreobrnjenci

Vodstvo katoliške Cerkve na Angleškem je sklenilo, da ne bo več imenovalo konvertite ali spreobrnjenec tiste osebe, ki iz drugih krščanskih verstev prestopijo v katoliško Cerkev. Pri sprejemnem obredu v katoliško Cerkev so odpravili izjavo, da se na novo sprejeti član odpove krivoverstvu. Škof Gray iz Liverpoola je v tej zvezi izjavil, da za krščene kristjane ni primeren izraz „konvertit“, ako prestopijo v katoliško Cerkev.

Dan molitve za preganjano Cerkev

Predsednik nemške škofovske konference kardinal Höffner je pozval kristjane k posebnemu dnevu molitve (30. april) za preganjano Cerkev. Med drugim je izjavil: „Še nikdar v človeški zgodovini ni bilo število preganjanih kristjanov tako veliko, še nikdar ni bilo tako organiziranega ateizma, podprtega z državnimi sredstvi, kakor v današnjih dneh. Številne vernike samo zato, ker so kristjani in katoličani, načrtno s silo zatirajo. Splošne izjave o človekovih pravicah to zatiranje le zastirajo. Preganjanju kristjanov moramo reči preganjanje kristjanov, nasilje moramo imenovati nasilje in vedno znova si moramo priklicati v

zavest, da so človekove pravice kršene.“

V Cerkvi ni nihče tujec

V vatikanski tiskovni dvorani so 26. maja predstavili časnikarjem posebno pismo, ki ga je vsem škofovskim konferencam po svetu poslala papeška komisija za turizem in preseljevanje. Vsebino pisma sta razložila predsednik te komisije Baggio in njen podpredsednik nadškof Clario.

Listina obsega 3 dele in je sestavljena v obliki pisma škofovskim konferencam. Poleg nekaterih teoretičnih osnov podaja tudi vrsto praktičnih napotkov za pastoralno oskrbo tistih ljudi, ki začasno ali za stalno menjajo bivališče. V podnaslovu je povedano, da so ta navodila namenjena tudi duhovnikom, redovnikom, redovnicam in laikom, ki so bili že doslej tako ali drugače vključeni v delo za pomoč študentom v tujini, turistom, romarjem, nomadom, posadkam in potnikom na ladjah in letalih in drugim vrstam ljudi, ki morajo potovati.

Glavna misel je ugotovitev, da v Cerkvi ni nihče tujec. Vsi so v njej domačini, vsi imajo v njej enake pravice in dolžnosti. Še več. Cerkev se je vedno bolj zanimala za človeške in družbene težave najrazličnejših manjšin, med katere spadajo tudi nomadi, popotniki in turisti.

Hkrati s tem pismom so v Rimu objavili tudi 5 knjižic, ki se nanašajo na pastoralno delo z različnimi skupinami ljudi: s turisti, nomadi,

civilnim letalstvom, izseljenci in apozolat na morju.

Italijanski episkopat ob legalizaciji splava

V 2. polovici maja so se v Rimu zbrali italijanski škofje na redno pomladansko zasedanje. Sestanek je bil v 1. vrsti namenjen podrobnemu pretresu verskega položaja v Italiji, obdelavi pastoralnega priročnika ter seveda načrtom za nadaljnje delo. V središču pozornosti italijanske javnosti je bil govor bolonjskega nadškofa kardinala Poma, predsednika italijanske škofovske konference.

Kardinal Poma je govoril o splavu. Kakor je znano, je italijanski senat s pičlo večino 12 glasov odobril zakonski osnutek, s katerim je postal splav v Italiji dovoljen in ga bodo opravljale državne bolnišnice. Vsak zdravnik pa, ki mu sodelovanje pri splavu vest ne dopušča, bo imel pravico odkloniti osebno sodelovanje pri njem.

Po besedah kardinala Poma italijanski škofje ne morejo mirno sprejeti zakona o splavu, ker gre za dovoljeno ubijanje, uničevanje človekovega življenja v času, ko najbolj potrebuje varstva. Ubijanje je višek nasilja. Človek nima oblasti nad življenjem. Bog ga je pridržal sebi. Človeku moramo služiti, ne pa ga ubijati. Z ubijanjem nerojenih otrok ne bomo rešili težavnega položaja. Vse to vodi k večjemu razdiranju in uničevanju.

Prihodnje zasedanje bo posvečeno duhovnim poklicem. Podatki o

upadanju duhovniških poklicev v Italiji so vznemirljivi. L. 1960 je imela Italija 50 milijonov prebivalcev in 43.538 škofijskih duhovnikov. Lani se je število Italijanov povzpelo na 56 milijonov, število duhovnikov pa padlo na 40.866. V istem času je število kandidatov za duhovnike padlo od 3663 na 1647.

Papež je v avdienci škofom poudaril, da je verski položaj v Italiji zaskrbljujoč. Začelo se je z brezbriznostjo, nadaljevalo s kritikarstvom in končuje pa se z zanikanjem verskih resnic.

Pavel VI. o spovedi

Maja je papež Pavel VI. ameriškim škofom, ki so prišli „ad limina“ iz države New York, spregovoril o pomenu osebne spovedi. V rimski škofiji in drugod, je rekel, se ob študiju in razlagi prenovljenega obrednika zakramenta sprave vedno bolj zavedajo pomena dobre in pripravljene osebne spovedi za notranje očiščenje. Duhovniki imajo veliko raznih opravil, a jih morajo včasih tudi opustiti, da lahko verniki prejmejo ta zakrament. Spovedovanje je važna duhovnikova naloga. Pri tem naj se zvesto drže navodil novega obrednika. Spokorna pobožnost s tako imenovano splošno odvezo je dovoljena le v izjemnem primeru: npr. zaradi velikega pomanjkanja duhovnikov in velike množice vernikov, ki bi radi pristopili k temu zakramentu. Papež je tudi opozoril na navodilo, naj otroci pred prvim obhajilom vsekakor že opravijo prvo spoved.

Nekaj o Cerkvi na Kitajskem

Predsednik italijansko-kitajskega društva za gospodarstvo in kulturno sodelovanje, minister za prevoz Colombo je maja ob vrnitvi iz Pekinga povedal, da je umrl mukdenski (shenyangški) nadškof Ignacius P'i Shu-Shih. Dočakal je 81 let. Pokojni nadškof je bil po prihodu Mao Ce-tunga na oblast zaradi zvestobe papeštvu zaprt in konfiniran. V letih 1957 in 1959 je pod pritiskom klonil in brez papeškega dovoljenja posvetil 12 novih škofov. Sodeloval je tudi pri ustanovitvi Društva patriotičnih katoličanov. Do 1959 je bilo na Kitajskem na nedovoljen način posvečenih okoli 40 škofov, ki so po predpisih Cerkve z nadškofom oz. škofi, ki so jih posvetili, izobčeni.

Papeški letopis omenja, da je na Kitajskem v zaporu 6 katoliških škofov. Letopis omenja tudi 10 škofov, o katerih ne vedo, kje so. 19 kitajskih škofov se je zateklo v tujino. Ob Maocetungovem prihodu na oblast je bilo 20 nadškofij, 92 škofij in 29 apostolskih prefektur. Od takratnih 5.600 duhovnikov jih je menda pri življenju še okoli 1.000.

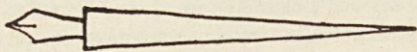
Kardinal König o bodočnosti Evrope

Dunajski nadškof kardinal König, ki je tudi predsednik Tajništva za neverne pri apostolskem sedežu, je v predavanju v Dunajski hiši (Europahaus) 5. maja dejal, da Evropa in z njo ves svet preživlja hudo krizo. Razčlenjeval je njene vzroke in ugotovil, da je treba na 1.

mestu omeniti duhovno izkoreninjenost modernega človeka. Ta pa je posledica in izraz tehnokratičnega mišljenja in življenjskega materializma. Glede družine meni, da je bila v zadnjih letih izpostavljena napadalni kritiki, da so jo „kot sredstvo oblastiteljnosti pošiljali k vragu in jo žigosali kot vzrok številnih duševnih motenj in občutkov manjvrednosti. Istočasno pa so oznanjali neovirano spolno izživljanje, ki je posebej rušilo dostojanstvo žene in človeka ponižalo v predmet nagona“. Brez urejene družine si ni mogoče predstaviti človeške topline, ki je za človekovo duhovno rast nujno potrebna. Pristno krščanstvo ima za bodočnost Evrope nepogrešljivo vlogo.

Pasijonske igre po starem

Na zadnjih bavarskih občinskih volitvah izvoljeni oberammergauški občinski svet je maja razpravljal o predlogu, naj bi starodavne igre o Kristusovem trpljenju zamenjali s sodobnejšimi. Besedilu dosedanjih iger so večkrat očitali, da prikazuje Jude v preveč slabi luči. Zadnje volitve so privedle občino v roke zagovornikov dosedanje oblike pasijonskih iger. To se je pokazalo tudi pri tej razpravi: 12 občinskih odbornikov zoper 5 se je izreklo za to, da 1980 uprizorijo igre po dosedanjem besedilu.

MED NAMI V ARGENTINI

Počastitev junakov

Prvo nedeljo v juniju je slovenska skupnost v Buenos Airesu posvetila spominu vseh protikomunističnih žrtev in še posebej 12 tisočem po vojni pomorjenim domobrancem.

Proslavo organizira društvo Zedinjena Slovenija. Ob 11. uri je bila pred spomenikom generala San Martina poklonitev osvoboditelju Argentine. Venec so položili Miloš Stare, predsednik NO, Marjan Loboda, predsednik ZS, in predsedniki Domov in organizacij, govor v katedraljaščini pa je imel prof. Tomaž Debevec. O tej slovesnosti so poročali argentinski listi, radio in TV.

Popoldne ob 4 je bila v slovenski cerkvi Marije Pomagaj sv. maša za pobite Slovence. Z msgr. Antonom Oreharjem, ki je tudi pridigal, so somaševali Matija Lamovšek, Janez Petek, Franc Bergant in Matija Borštnar. Pel je Gallus (dr. Julij Savelli), orglala pa Anka Savelli-Gaser. Po maši so bile v cerkvi še molitve za umrle, nato pa je bil spreved pred spomenik junakom na dvorišču. Otroci so prinesli prižgane sveče, Franci Žnidar je na trobento pozval k pietetnemu molku, predstavnika borčevskih organizacij Slavko Urbančič in Ivan Korošec sta položila venec, vsi navzoči pa zapeli Oče, mati...

Program spominke slavnosti v dvorani je obsegal govor dr. Marka Kremžarja in odrski prikaz: Teharje — in ti stojiš? v režiji Stanka Jerebiča.

Tudi letošnja „domobranska proslava“ je privabila toliko rojakov, da so do konca napolnili cerkev in dvorišče in nato veliko dvorano. Spominke proslave so se potem vršile tudi po vseh krajevnih domovih.

Procesija sv. Rešnjega telesa

Procesija sv. Rešnjega telesa za rojake, ki žive v Velikem Buenos Airesu, je bila v nedeljo 11. junija v zavodu Don Bosco v Ramos Mejiji. Maševal je ob 10. uri msgr. Orehar, ki je govoril v pridigi o evharistiji kot viru pomirjenja z Bogom in med seboj: Če bomo iskreno živeli evharistično življenje, bomo tudi v nas samih in med seboj utrjevali življenje miru: Spoznali bomo, kako je možno in potrebno premostiti razlike, ki niso bistvene načelnega pomena ne v verskem ne v narodnem pogledu. Tako bomo gradili solidne temelje svojega obstoja in delovanja v sedanjem času, ki nam pripravlja življenje prihodnjih rodov. Mašo je napovedoval Janez Rode, berili sta brala Majda Markež in dr. Jože Dobovšek, ljudsko petje je vodil Ivan Rode in

spremeljal na harmoniju štefan Drenšek.

Po maši se je razvila po prostostornem vrtu dolga procesija. Balдахim nad monštranco pri procesiji so nosili zastopniki krajev Janko Filipič, Ivan Makovec, Stane Mustar in France Rant, evangelije so peli dušni pastirji dr. Alojzij Starc, Matija Lamovšek, France Bergant in Jože Škerbec, molitev rožnega venca sta po zvočniku vodila Janez Jereb in France Zorc, petje med procesijo pa je vodila skupina mož in fantov (Ivan Rode). Udeležba rojakov je bila zares množična.

Alojzijeve proslava

V nedeljo 18. junija je bila v Slovenski hiši proslava ljudskošolskih otrok na čast mladinskemu zavetniku sv. Alojziju. Proslave so se kljub nogometnim tekmam za svetovno prvenstvo udeležili skoraj polnoštevilno učenci naših šol, ki so s starši, učiteljstvom in drugimi rojaki napolnili najprej cerkev in potem dvorano. Ob 4 popoldne je msgr. Anton Orehar maševal za katehete in duhovne poklice, po maši je bila na dvorišču pred spomenikom poklonitev protikomunističnim žrtvam (uvodne besede Franceta Vitriha, recitacije, pesem in govor ge. Zdenke Jan), potem pa v dvorani pravljíčna igra Kraljica palčkov, ki so jo v režiji gdč. Anice Šemrov zelo lepo odigrali učenci Slomškove šole iz Ramos Mejije. Sceno je naslikal Stane Snoj.

NOVICE IZ SLOVENIJE

Novе knjige verske vsebine

Pri Mohorjevi družbi v Celju sta izšli knjigi Vladimirja Truhlarja „Hoja za Kristusom“ in Stanka Cajnkarja „Oče naš, od človeka do kristjana“. Truhlar pod vidikom, da je krščanstvo hoja za Kristusom, analizira sv. pismo, cerkveno izročilo in sodobno teološko razmišljanje. V sklepnem poglavju prikaže vest kot živo bivanjsko dejstvo. Cajnkarjeva knjiga obsega 2 duhovna spisa: prvi razlaga Gospodovo molitev, še prej pa spregovori na splošno o molitvi V 2. delu pa je opisal kreposti, ki jih mora človek gojiti, in napake, ki se jih mora ogibati, če hoče biti dober človek in dober kristjan.

Kot 1. zvezek knjižnice Božjega okolja je pa izšel slovenski prevod knjige „Pot popolnosti“ španske karmeličanke sv. Terezije. Sv. Terezijo

Avilsko je Cerkev kot prvo žensko razglasila za cerkveno učiteljico. Slovenski prevod so oskrbele slovenske karmeličanke iz Mengša.

KJE JE KAJ

Leto XVI

Avgust 1978

UVODNIK	Vrednost Marijinega češčenja (Pavel VI.) .	449
VERSKI ČLANKI	Mati Terezija o Mariji	453
	Molitveni namen za avgust (Venčeslav Vrtovec)	455
	Verski običaji v naših družinah in v skupnosti (Božidar Bajuk)	457
	Ukrajinska Cerkev in njene katakombe ...	480
	Skušnje in želje vernikov glede sv. spovedi .	498
NAŠA VPRAŠANJA	Spomin na mrtve — klic živim... (Marko Kremžar)	461
	Osnove našega odklanjanja komunizma (Anton Orehar)	470
	Vogelni kamni skupnosti (Karel Mauser) .	471
	Kaj pravite? (Alojzij Kukovica)	476
SODOBNA VPRAŠANJA	Krivci današnjega nasilja (Rudolf Smersu)	471
JUBILEJ	Ob 75 letnici dr. Tineta Debeljaka	483
LEPOSLOVJE	Kadar Ave večerni... (Joža Žabkar)	454
	Duma (Oton Župančič)	490
	Izseljenci (Johan Bojer — Božo Vodusek) .	501
NOVICE	Svetovne novice	505
	Med nami v Argentini	510
	Novice iz Slovenije	511

PREGOVORI O RESNICI

- Resnica je nebeška rosa;
da jo ohraniš, pripravljaj ji čisto posodo. (slovenski)
Resnice, ki so nam najmanj ljube, so tiste, ki zadevajo nas. (kitajski)
Resnica je kot olje: zmeraj priplava na vrh. (španski)
Resnica se ne more nikdar z lažjo poljubiti. (slovenski)
Zakrivati resnico se pravi skrivati zlato. (grški)
Navadi se reči: „Ne vem“, če nočeš, da bi te prisilili lagati. (arabski)
Na srcu treznih, na jeziku pijanih je resnica. (slovenski)
Drži se najbolj ravne steze, tudi če moraš čez goro. (afriški)
Moder človek v svojih ustih nima dveh jezikov. (danski)
Da se resnica prav spozna, treba je čuti dva zvona. (slovenski)
-

DUHOVNO ŽIVLJENJE

je slovenski verski mesečnik, ki ga izdaja konzorcij (msgr. Anton Orehar); urejuje uredniški odbor.

Editor responsable: msgr. Antonio Orehar — Ramón L. Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Registro de la propiedad Intelectual
No. 1.313.507

Tiska Vilko s.r.l., Estados Unidos
425, 1101 Buenos Aires, Argentina.

POVERJENIKI

ARGENTINA: Dušnopastirska pisarna, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires.

ZDA: Rev. Julij Slapšak, 6019 Glass Ave., Cleveland, Ohio 44103, USA.
Slovenska pisarna, Baragov dom, 6304 St. Clair Ave., Cleveland 3, Ohio 44103, USA.

KANADA: Ivan Marn, 131, Treeview Drive, Toronto 14, Ontario, Canada.

TRST: Marijina družba, Via Risorta 3, Trieste, Italia.

ITALIJA: Zora Piščanec, Riva Piazzutta 18, Gorizia, Italia.

AVSTRIJA: Naročnino pošiljajte Mohorjevi družbi v Celovec.

NAROČNINA

Letna naročnina v Argentini in obmejnih državah je 8.000 pesov; v ZDA in Kanadi 12 dolarjev; v Avstriji 200 šilingov; v Italiji 8.000 lir; drugje protivrednost dolarja.

DENARNA NAKAZILA NA NASLOV:

Antonio Orehar, Ramón Falcón 4158, 1407 Buenos Aires, Argentina.

Zunanja oprema in stalna zaglavja „Duhovnega življenja“ in „Božjih stezic“: Stane Snoj.

